

Kriminaliteta v Sloveniji leta 2015

Branko Japelj¹

V prispevku so prikazani podatki o kriminaliteti, ki jo je v letu 2015 obravnavala slovenska policija, pa tudi spremembe in dejavniki, ki so vplivali na njeno delo. Statistični podatki obsegajo samo policiji znana, tj. prijavljena in odkrita kazniva dejanja, zato v celoti ne odražajo varnostnih razmer v državi v preteklem letu. Prednostne naloge policije so bile odkrivanje in preiskovanje gospodarskih kaznivih dejanj z veliko premoženjsko škodo, kaznivih dejanj na škodo slovenskega bančnega sistema, organiziranih oblik korupcije ter boj proti organizirani kriminaliteti in hudim oblikam mednarodne kriminalitete. V letu 2015 se je zaključila izgradnja Nacionalnega forenzičnega laboratorija, ki je za policijo izredno pomembna, saj si brez forenzične in kriminalističnotehnične podpore preiskovanja kaznivih dejanj praktično ni več mogoče zamisliti. Sedaj ima laboratorij ustrezno infrastrukturo ter omogoča varno delo po akreditiranih in mednarodno priznanih metodah in standardih.

Slovenska policija je leta 2015 obravnavala 68.810 (87.474) kaznivih dejanj, kar je za 21,3 % manj kot leto prej. Pri odkrivanju in preiskovanju kriminalitete je bila policija rahlo uspešnejša kot v 2014. Policisti so obravnavali manj kaznivih dejanj zaradi množičnega angažiranja v reševanju migrantske krize od septembra 2015 naprej. Delež kaznivih dejanj, odkritih z lastno dejavnostjo, se je povečal s 15,0 % na 15,2 % ali za 0,2 odstotne točke, delež preiskanih kaznivih dejanj pa z 51,8 % na 52,0 % ali za 0,2 odstotne točke. S kaznivimi dejanji je bilo po oceni policije povzročene za 454,8 (755,3) milijona evrov škode ali za 39,8 % manj. Zelo je upadla škoda zaradi kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete, in sicer s 506,6 na 194,3 milijona evrov. Policija je obravnavala za 25,2 % manj kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete. Njen delež v celotni kriminaliteti se je zmanjšal z 19,2 % na 18,2 %. Kaznivih dejanj splošne kriminalitete je bilo za 20,4 % manj, preiskanih pa je bilo 45,6 % (42,9 %). Obseg mladoletniške kriminalitete se je zmanjšal za 31,5 %, obseg kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost pa za 12,8 %. S področja organizirane kriminalitete je policija obravnavala za 1,3 % več kaznivih dejanj. Desetletna primerjava je pokazala, da sta v obdobju 2006–2015 leta 2015 delež preiskanih kaznivih dejanj in tudi delež kaznivih dejanj, ki jih je odkrila policija, najvišja. V primerjavi z letom 2006 je preiskanos višja za 11,1 odstotne točke, delež kaznivih dejanj, ki jih je policija odkrila z lastno dejavnostjo, pa za 6,2 odstotne točke.

Ključne besede: kriminaliteta, statistični podatki, kazniva dejanja, policija, policijsko delo, Slovenija.

UDK: 343.3/.7(497.4)"2015"

1 Uvodna metodološka pojasnila

V letnem poročilu o delu policije za 2015 so predstavljeni statistični podatki, večinoma pridobljeni iz aplikacije *Statistika za letna in polletna poročila*.² Podatki so bili zamrznjeni in policijskim enotam dostopni na intranetu 9. 2. 2016, zato ne vključujejo podatkov, ki so bili v računalniški sistem vneseni pozneje. Napake pri že vnesenih podatkih so se odpravljale do 17. 2. 2016, razen pri podatkih o pritožbah, kjer so bile napake odpravljene 19. 2. 2016, in pri podatkih o kaznivih dejanjih, kjer so bile napake pri vnosu podatkov za NPU odpravljene 22. 2. 2016. Pri prikazanih statističnih podatkih, ki niso bili pridobljeni iz aplikacije, so navedeni viri in datumi njihove pridobitve.

Nekateri primerjalni statistični podatki iz preteklih let se zaradi spremenjene metodologije zajemanja in prikazovanja ter odpravljenih napak nekoliko razlikujejo od podatkov v prejšnjih letnih poročilih. Nekateri podatki niso neposredno primerljivi zaradi sprememb zakonodaje. Pri nekaterih so podatki navedeni samo za 2015, ker se pred tem niso zbirali. Posamezne kategorije, preglednice in grafi, za katere so potrebna posebna metodološka pojasnila, so označeni z zvezdico, pojasnila so navedena tik pod njimi.

Ostala metodološka pojasnila:

- v poročilu so prikazana kazniva dejanja, razen kaznivih dejanj s področja cestnega prometa in kaznivih dejanj, ki se preganjajo na predlog, pri katerih je oškodovanec že ob podaji ovadbe odstopil od pregona [pisna izjava o umiku ali izjava o umiku predloga za pregon];

- preiskana kazniva dejanja so tista, pri katerih je bil osumljenec znan že ob prijavi ali odkritju kaznivega dejanja ali pa ga je policija odkrila pozneje;

¹ Mag. Branko Japelj, direktor Uprave kriminalistične policije, Generalna policijska uprava, Ministrstvo za notranje zadeve, Slovenija. E-pošta: branko.japelj@policija.si

² Pri pripravi gradiv za poročilo so sodelovali vodje sektorjev, oddelkov in drugi zaposleni v UKP GPU.

- kršitve zakonodaje s področja cestnega prometa niso vključene v kršitve predpisov o javnem redu;

- v okroglih oklepajih so primerjalni podatki za 2014, v oglatih oklepajih so druga pojasnila, viri ipd.;

- oznaka »0« v preglednicah pomeni, da pojav ni bil evidentiran, oznaka »–«, da pojava ni mogoče več zapisati ali se ni zapisal [zakonske spremembe, sprememba metodologije evidentiranja], oznaka »...« pa, da izračun, izražen v odstotkih [%], ni smiselni, pri čemer se upoštevajo:

- ⇒ načelo kumulative [seštevek številčnih podatkov določenega pojava v obravnavanem in primerjalnem obdobju je manjši od 100],

- ⇒ velik porast – več kot 150,0 %,

- ⇒ velik padec – več kot 80,0 % (MNZ, Policija, 2016: 6).

Statistični podatki obsegajo samo policijski znana, tj. prijavljena in odkrita kazniva dejanja, zato ne odražajo v celoti varnostnih razmer v letu 2015. Obstaja namreč temno polje kriminalitete, o katerem policijska statistika ne govori. Poleg kriminogenih dejavnikov vplivajo na število kaznivih dejanj učinkovitost policije in drugih organov pri odkrivanju teh dejanj, prednostni vrstni red pri delu, pripravljenost žrtev ali oškodovancev za prijavljanje kaznivih dejanj, kazenska materialna in procesna zakonodaja ter ne nazadnje tudi način statističnega prikazovanja podatkov (Ferme in Kebe, 2012; Kolenc, Kebe in Bukovnik, 2013; Lukan, 2007, 2008, 2009; Lukan in Kolenc, 2010).

Zaradi razlik med državami v kazenski zakonodaji, organiziranosti organov pregona, pravil statističnega evidentiranja in prikazovanja statističnih podatkov in drugih vzrokov podatki o kriminaliteti niso neposredno mednarodno primerljivi (Aebi et al., 2010; Clarke, 2013). V strokovnih publikacijah se z ustreznimi metodološkimi pojasnili v strokovnih statističnih publikacijah primerjajo podatki o številu kriminalitete, bolj kot številke in deleži se primerjajo trendi. Bolj primerljive kakor kriminalitetne statistike so viktimološke ankete in mednarodne samonaznanitvene (angl. *self-reported*) študije o delinkvenci (Aebi et al., 2010). V nekaterih razvitih državah uporabljajo za spremljanje gibanja kriminalitete sistem kriminalitetnih indeksov (Svetek, 2006) pa tudi indekse varnosti (angl. *safety index*).³

V Evropi velja opozoriti na kriminalitetni statistiki Sveta Evrope European Sourcebook (University of Lausanne, 2015) in Evropske komisije Eurostat (European Commission, 2016), ki zajemata države članice EU, države kandidatke ter države Efte in EGP.

³ Več o merjenju kriminalitete, o razlikah med uradno in drugo (vzročno) statistiko, o razvoju statistike kriminalitete, pglavitnih virih in kakovosti njenega merjenja kriminalitete Sloveniji, mednarodni statistiki kriminalitete v Brvar (2013).

2 Splošne značilnosti dela policije pri preiskovanju kriminalitete

Na področju odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj sta bili prednostni nalogi policije odkrivanje in preiskovanje gospodarskih kaznivih dejanj z veliko premoženjsko škodo, kaznivih dejanj na škodo slovenskega bančnega sistema, kriminalitete, ki posledično ogroža finančne interese slovenske države in EU, ter organiziranih oblik korupcije z največjimi tveganji. Velik poudarek je bil dan tudi izvajanju finančnih preiskav. Nacionalni preiskovalni urad [NPU] se je ukvarjal s strokovno in vsebinsko zelo zahtevnimi preiskavami. Posebno pozornost medijev in širše javnosti je dobilo delo policije, ko so se pri odkrivanju in preiskovanju kriminalitete znašle med preiskovanci javne osebe. Tiskane, elektronske in virtualne medije so v takih primerih preplavile diskvalifikacije policije, tudi lažna obdolževanja, grožnje, pritiski in izzivanja. Teh ni doživljala samo policija kot institucija, temveč tudi posamezniki. Pojavila se je tudi zahteva po razpustitvi kriminalistične policije. Ne glede na vse linče v medijih, ali pa prav zaradi njih, policija z vsakim takim primerom v javnosti le še utrjuje podobo institucije, ki se spopada z vsemi oblikami kriminalitete ne glede na družbene, politične ali socialne okoliščine osumljenca kaznivega dejanja ali na položaj institucije.

Prek projektov EMPACT, tj. evropske multidisciplinarne platforme za boj proti kriminaliteti, in v sodelovanju z Europolom ter drugimi tujimi in domačimi organi se je nadaljeval boj proti organizirani kriminaliteti in hudim oblikam mednarodne kriminalitete. S tujimi varnostnimi organi je bilo izvedenih več skupnih preiskav organiziranih kriminalnih združb, tesno povezanih z jugovzhodno Evropo in zahodnim Balkanom. Posebna pozornost je bila namenjena medresorskemu sodelovanju s pristojnimi organi, ko je šlo za sume kaznivih dejanj trgovine z ljudmi, povezane tudi z izkoriščanjem dela, za zmanjševanje ponudbe prepovedanih drog, preprečevanje zlorab predhodnih sestavin za nezakonito proizvodnjo prepovedanih drog in preprečevanje nedovoljenih migracij z zlorabo legalnih institutov [na primer dovoljenja za začasno prebivanje za delo].

Nadaljevala se je operacionalizacija projekta PNR [podatki o letalskih potnikih] v sistem dela kriminalistične obveščevalne dejavnosti ter uvajanje slovenskega kriminalističnega obveščevalnega modela [SiKOM] za optimizacijo odločanja in razporejanja resursov pri preprečevanju in omejevanju kriminalitete. Z organizacijskimi in sistemskimi izboljšavami v organizaciji dela in notranjimi postopkovniki je bilo urejeno in okrepljeno delo pri ciljnem iskanju oseb.⁴ Sodelovanje v Evropski mreži sku-

⁴ Ciljno iskanje pomeni intenzivno iskanje oseb, zoper katere so domači ali tuji pravosodni organi odredili iskanje. Nanašajo se na najhujša kazniva dejanja, ki pomenijo hudo grožnjo za varnost

pin za ciljno iskanje [ENFAST] in z Generalnim sekretariatom Interpola – FIS [Fugitive Investigative Support Unit] je privedlo do vidnih uspehov pri iskanju in prijetju iskanih oseb, zlasti v državah tretjega sveta. Od oktobra 2015 je policija uradno povezana v Interpolovo Mednarodno zbirko gradiv s spolnimi zlorabami otrok. Namen takšnih zbirk in povezanosti policij sta čim boljša zaščita otrok pred novimi zlorabami in izpostavljenostjo zaradi preiskav ter boljša učinkovitost pri odkrivanju in preiskovanju storilcev teh dejanj.

Brez forenzične in kriminalističnotehnične podpore si preiskovanja kaznivih dejanj praktično ni več mogoče zamisliti, zato je za slovensko policijo izredno pomembno, da se je v 2015 zaključila izgradnja *Nacionalnega forenzičnega laboratorija*, ki ima ustrezno laboratorijsko infrastrukturo ter omogoča varno delo po akreditiranih in mednarodno priznanih metodah in standardih. Kljub prvotno ocenjeni vrednosti 15 milijonov evrov sta bila gradnja – ta se je začela že 2010 – in opremljanje laboratorijev z laboratorijsko opremo zaključena z 11 milijoni evrov. Upravičenost investicije dokazujejo operativne potrebe in opravljene preiskave. Ne nazadnje so bili uspešno pridobljeni 4 projekti, ki jih financira EU, od tega sta bila 2 že uspešno zaključena, 2 se nadaljujeta v letu 2016. V naslednjih letih bo na voljo še približno 450 tisoč evrov iz nove finančne perspektive EU, pretežno za opremo, potrošni material in usposabljanja (MNZ, Policija, 2016: 27).

Kriminalistična obveščevalna dejavnost je bila tesno vpeta v procese preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja organizirane in drugih hudih oblik kriminalitete. Rezultati in ugotovitve operativnih analiz so prispevali k usmerjanju preiskav, načrtovanju dela in učinkovitejšemu razreševanju primerov, ob sodelovanju s tujimi in mednarodnimi varno-

stnimi organi pa tudi k razkritju nekaterih mednarodnih kriminalnih združb. Posebna pozornost je bila namenjena poglobitvi sodelovanja s sorodnimi enotami varnostnih organov sosednjih držav, držav Zahodnega Balkana, EU in Europolu. Slovenska kriminalistična obveščevalna dejavnost je bila vključena v postopke priprav naslednjega političnega cikla EU, ki se bo začel s pripravo ocene ogroženosti EU zaradi hudih in organiziranih oblik kriminalitete 2017 [SOCTA 2017] (MNZ, Policija, 2016: 58).

Policija je javnost ozaveščala o nasilju v družini in zlorabah na spletu ter o nevarnosti spolnega izsiljevanja z golimi posnetki, spolnem izkoriščanju otrok in o samozaščitnem ravnanju. Na spletni strani policije sta bili objavljeni brošuri *Ko postanem žrtev kaznivega dejanja* in *Spolno nasilje*. Policija je sodelovala tudi pri izvedbah lutkovne igrice *Ena ena tri* (MNZ, Policija, 2016: 44).

3 Odkrivanje in preiskovanje kriminalitete

V letu 2015 je policija državnemu tožilstvu poslala kazenske ovadbe ali poročila v dopolnitev kazenskih ovadb po devetem odstavku 148. člena Zakona o kazenskem postopku (ZKP, 2012) za 68.810 (87.474) kaznivih dejanj, storjenih v tem in prejšnjih letih [v nadaljevanju: kazniva dejanja], kar je za 21,3 % manj kot leta 2014. Policisti so obravnavali manj kaznivih dejanj tudi zaradi množičnega angažiranja pri reševanju migrantske krize od septembra 2015 naprej. S kaznivimi dejanji je bilo po oceni policije povzročene za 454,8 (755,3) milijona evrov škode ali za 39,8 % manj. Zelo je upadla škoda zaradi kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete, predvsem pri zlorabi položaja ali zaupanja pri gospodarski

Tabela 1: Kazniva dejanja, preiskana kazniva dejanja in kazniva dejanja, ki jih je odkrila policija 2006–2015 (MNZ, Policija, 2016)

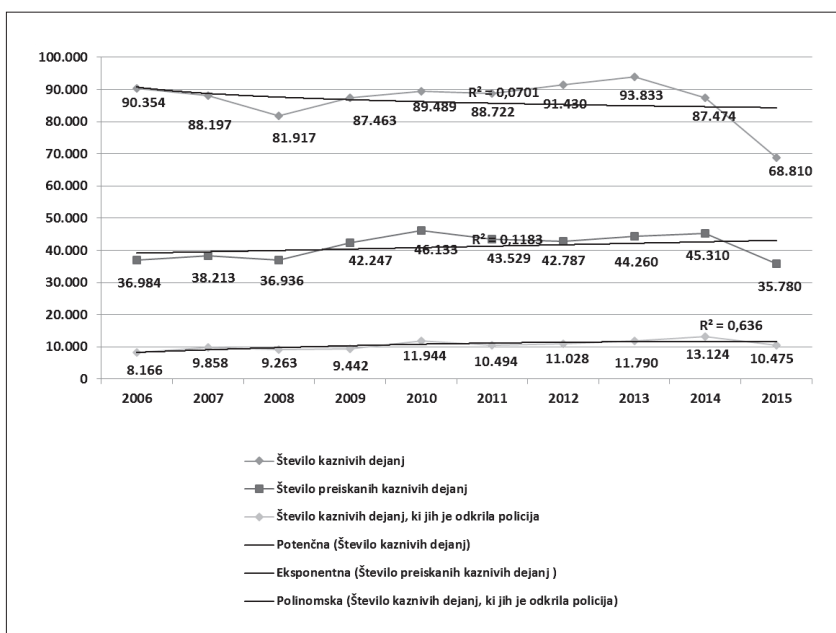
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Število kaznivih dejanj	90.354	88.197	81.917	87.463	89.489	88.722	91.430	93.833	87.474	68.810
Število preiskanih kaznivih dejanj	36.984	38.213	36.936	42.247	46.133	43.529	42.787	44.260	45.310	35.780
Delež preiskanih kaznivih dejanj [v %]	40,9	43,3	45,1	48,3	51,6	49,1	46,8	47,2	51,8	52,0
Število kaznivih dejanj, ki jih je odkrila policija	8.166	9.858	9.263	9.442	11.944	10.494	11.028	11.790	13.124	10.475
Delež kaznivih dejanj, ki jih je odkrila policija [v %]	9,0	11,2	11,3	10,8	13,3	11,8	12,1	12,6	15,0	15,2

ljudi ali premoženja ali pa so povzročila veliko materialno škodo. Gre za področje delovanja policije [in pravosodnih organov v državi], ki močno pogojuje zaupanje državljanov v delovanje pravne države in učinkovitost njenega delovanja.

dejavnosti, in sicer s 506,6 na 194,3 milijona evrov. Policija je v letu 2014 obravnavala kompleksen sklop tovrstnih kaznivih dejanj v energetiki.

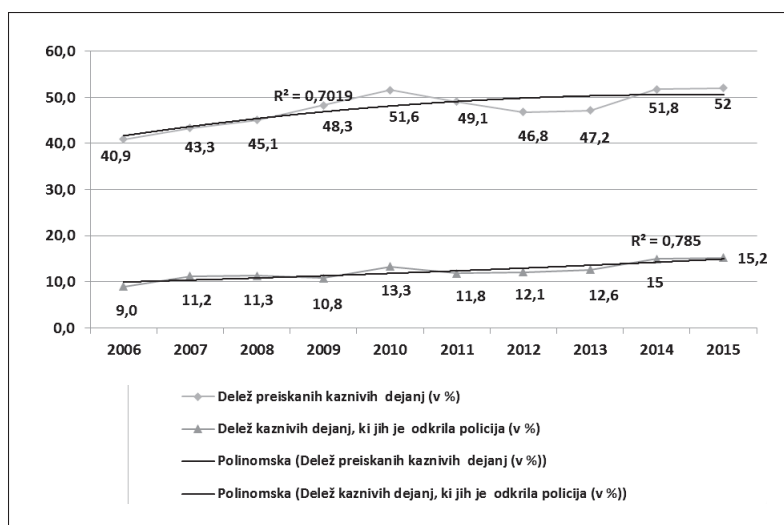
Pri odkrivanju in preiskovanju kriminalitete je bila policija leta 2015 rahlo uspešnejša kot v letu 2014. Delež kaznivih dejanj, odkritih z lastno dejavnostjo, se je povečal s 15,0 % na 15,2 % ali za 0,2 odstotne točke, delež preiskanih kaznivih dejanj pa z 51,8 % na 52,0 % ali za 0,2 odstotne točke (MNZ, Policija, 2016: 22).

V obdobju 2006–2015 sta leta 2015 delež preiskanih kaznivih dejanj in tudi delež kaznivih dejanj, ki jih je odkrila policija, najvišja (graf 2). V primerjavi z letom 2006 je preiskanosť višja za 11,1 odstotne točke, delež kaznivih dejanj, ki jih je policija odkrila z lastno dejavnostjo, pa za 6,2 odstotne točke.

Graf 1: Trendi kaznivih dejanj, preiskanih kaznivih dejanj in kaznivih dejanj, ki jih je odkrila policija 2006–2015
(Vir: Kolenc, Kebe in Bukovnik, 2014; MNZ, Policija, 2016)

Iz grafa 1 je razvidno, da sta število kaznivih dejanj in tudi število preiskanih kaznivih dejanj v desetletnem obdobju nihala, medtem ko se je linearno povečevalo število kaznivih dejanj, ki jih je odkrila policija, kar kaže na intenziviranje policijskih aktivnosti.

Graf 2: Trend preiskanosti in lastne dejavnosti 2006–2015 (Vir: Kolenc et al., 2013; MNZ, Policija, 2016)

PU Ljubljana je obravnavala 45,4 % (48,4 %) vseh kaznivih dejanj, PU Maribor pa 12,8 % (12,9 %). Najmanj jih je obravnavala PU Nova Gorica, in sicer 3,1 % (3,3 %). V primerjavi z letom 2014 se je število kaznivih dejanj povečalo samo na območju PU Koper, in sicer za 13,0 %. Najbolj, za 29,0 %, je upadlo na območju PU Celje.

GPU je obravnavala 84 (151) ali za 44,4 % manj kaznivih dejanj, od tega NPU 75 (139) ali za 46,0 % manj. Slednji ima 96,0-odstotno (94,2-odstotno) preiskanost. Škoda, povzročena s kaznivimi dejanji, za katera je NPU vložil kazenske ovadbe ali poročila v dopolnitev kazenskih ovadb, je bila ocenjena na 130,2 (140,6) milijona evrov. NPU je ovadil za 41,3 % manj fizičnih oseb (tabela 3).

Tabela 2: Kazniva dejanja po enotah 2014–2015 (Vir: MNZ, Policija, 2016: 82)

Enota	Število kaznivih dejanj		Porast/upad (v %)	Število preiskanih kaznivih dejanj		Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)		Število kaznivih dejanj, ki jih je odkrila policija		Delež kaznivih dejanj, ki jih je odkrila policija (v %)	
	2014	2015		2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
PU Celje	9.411	6.685	-29,0	5.543	3.825	2014	2015	1.816	954	19,3	14,3
PU Koper	6.110	6.903	13,0	3.635	4.752	58,9	57,2	1.687	3.333	27,6	48,3
PU Kranj	6.062	5.332	-12,0	3.377	2.900	59,5	68,8	1.210	829	20,0	15,5
PU Ljubljana	42.305	31.238	-26,2	19.489	13.458	55,7	54,4	3.649	1.824	8,6	5,8
PU Maribor	11.303	8.812	-22,0	5.945	4.754	46,1	43,1	2.004	1.475	17,7	16,7
PU M. Sobota	3.166	2.973	-6,1	2.184	2.145	52,6	53,9	737	553	23,3	18,6
PU N. Gorica	2.897	2.156	-25,6	1.348	1.155	69,0	72,1	394	432	13,6	20,0
PU N. mesto	6.069	4.627	-23,8	3.653	2.710	46,5	53,6	1.518	1.013	25,0	21,9
GPU	151	84	-44,4	136	81	60,2	58,6	109	62	72,2	73,8
Skupaj	87.474	68.810	-21,3	45.310	35.780	90,1	96,4	13.124	10.475	15,0	15,2

Tabela 3: Kazniva dejanja, za katera je NPU vložil kazensko ovadbo ali poročilo v dopolnitev kazenske ovadbe 2014–2015 (Vir: MNZ, Policija, 2016: 82)

Vrsta kriminalitete	Število kaznivih dejanj		Porast/ upad (v %)	Število preiskanih kaznivih dejanj		Porast/ upad (v %)	Število ovadenih osumljencev		Škoda (v 1.000 EUR)	
	2014	2015		2014	2015		2014	2015	2014	2015
Celotna	139	75	-46,0	131	72	-45,0	327	192	140.583	109.646
splošna	58	13	-77,6	50	12	-76,0	114	34	6.033	3
gospodarska	81	62	-23,5	81	60	-25,9	213	158	134.550	109.643
Organizirana	47	12	-74,5	40	11	-72,5	96	27	0	0
Mladoletniška	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Korupcijska kazniva dejanja	21	6	–	21	6	–	30	11	350	27
tipična	21	6	–	21	6	–	30	11	350	27
z elementi korupcije	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

Kazenske ovadbe ali poročila v njihovo dopolnitev so policisti vložili zoper 15.632 (18.192) ali za 14,1 % manj oseb. Še vedno so prevladovali moški, povečal se je delež ovadenih žensk: za 0,9 odstotne točke. Med ovadenimi so prevladovali slovenski državljani, za 0,4 odstotne točke se je povečal delež

ovadenih državljanov drugih držav. Povečal se je delež starejših ovadenih oseb, in sicer v primerjavi z letom 2014 za 2,3 odstotne točke. Ovadenih je bilo 1.088 (1.135) ali za 4,1 % manj pravnih oseb (MNZ, Policija, 2015: 22).

Tabela 4: Struktura ovadenih oseb 2014–2015 (Vir: MNZ, Policija, 2016: 85)

Struktura	2014		2015		Porast/upad (v %)
	število oseb	delež (v %)	število oseb	delež (v %)	
Spol	18.192	100,0	15.632	100,0	-14,1
moški	14.463	79,5	12.291	78,6	-15,0
ženski	3.729	20,5	3.341	21,4	-10,4
Starost	18.192	100,0	15.632	100,0	-14,1
14 do 17 let	1.044	5,7	820	5,2	-21,5
18 do 20 let	1.083	6,0	876	5,6	-19,1
21 do 30 let	4.330	23,8	3.434	22,0	-20,7
31 do 40 let	4.865	26,7	4.095	26,2	-15,8
41 do 50 let	3.443	18,9	3.120	20,0	-9,4
51 let in več	3.391	18,6	3.262	20,9	-3,8
neznano	36	0,2	25	0,2	-30,6
Državljanstvo	18.192	100,0	15.632	100,0	-14,1
Slovenija	15.211	83,6	13.168	84,2	-13,4
države EU	1.320	7,3	978	6,3	-25,9
druge države	1.661	9,1	1.486	9,5	-10,5
Celotna kriminaliteta	18.192	100,0	15.632	100,0	-14,1
splošna	14.747	81,1	12.918	82,6	-12,4
gospodarska	3.445	18,9	2.714	17,4	-21,2
Organizirana	260	1,4	245	1,6	-5,8
Mladoletniška	1.280	7,0	992	6,3	-22,5
Pravne osebe	1.135	100,0	1.088	100,0	-4,1

S kaznivimi dejanji je bilo oškodovanih 35.560 (43.029) ali za 17,4 % manj fizičnih in 6.941 (8.876) ali za 21,8 % manj pravnih oseb. Slednje je posledica manjšega števila zaznanih in obravnavanih kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete (MNZ, Policija, 2016: 22). V primerjavi z letom 2014 se razmerja niso podrla. Pri ovadenih osebah je bilo razmerje med moškimi in ženskami 4 : 1, pri oškodovancih kaznivih dejanj pa 3 : 2. Tako kot leta 2014 so tudi v letu 2015 med najpogostejše ovadenimi prevladovali osebe, stare od 31 do 40 let, med oškodovanimi pa stare več kot 51 let.

[manj predlogov oziroma pobud policije] kot na strani odredbodajalcev [več zavrženih pobud za izvedbo ukrepa]. Po odločitvi Ustavnega sodišča v letu 2014, s katero je razveljavilo celotno trinajsto poglavje Zakona o elektronskih komunikacijah (ZEKom-1, 2012), se namreč podatki o prometu v elektronskem komunikacijskem omrežju na podlagi odredbe pridobivajo iz t. i. komercialnih podatkovnih zbirk. Ker te ne vsebujejo več vseh podatkov, potrebnih za preiskavo kaznivih dejanj, policija tudi manjkrat zaprosi za izdajo odredbe. Razlog je tudi v krajšem času hrambe podatkov [na področju telefonije približno tri mesece] (MNZ, Policija, 2016: 27).

Tabela 5: Struktura oškodovanih oseb 2014–2015 (Vir: MNZ, Policija, 2016: 85)

Struktura	2014		2015		Porast/upad (v %)
	število oseb	delež (v %)	število oseb	delež (v %)	
Spol	43.029	100,0	35.560	100,0	-17,4
moški	25.418	59,1	20.904	58,8	-17,8
ženski	17.611	40,9	14.656	41,2	-16,8
Starost	43.029	100,0	35.560	100,0	-17,4
0 do 17 let	2.383	5,5	2.056	5,8	-13,7
18 do 20 let	1.533	3,6	1.311	3,7	-14,5
21 do 30 let	7.175	16,7	6.005	16,9	-16,3
31 do 40 let	9.216	21,4	7.471	21,0	-18,9
41 do 50 let	8.671	20,2	7.063	19,9	-18,5
51 let in več	14.036	32,6	11.645	32,7	-17,0
neznano	15	0	9	0	-40,0
Državljanstvo	43.029	100,0	35.560	100,0	-17,4
Slovenija	39.435	91,6	32.380	91,1	-17,9
države EU	1.281	3,0	1.310	3,7	2,3
druge države	2.313	5,4	1.870	5,3	-19,2
Celotna kriminaliteta	43.029	100,0	35.560	100,0	-17,4
splošna	38.149	88,7	31.762	89,3	-16,7
gospodarska	4.880	11,3	3.798	10,7	-22,2
Organizirana	27	0,1	52	0,1	92,6
Mladolletniška	793	1,8	614	1,7	-22,6
Pravne osebe	8.876	100,0	6.941	100,0	-21,8

Policija je pridobila odredbe za izvedbo 1.278 (1.441) prikritih preiskovalnih ukrepov, od tega 485 (647) za pridobitev podatkov o prometu v elektronskem komunikacijskem omrežju (prvi odstavek 149.b člena ZKP (2012)) zoper 256 (477) oseb in 793 (794) za izvedbo drugih preiskovalnih ukrepov zoper 255 (293) oseb. Zmanjšanje števila odredb za pridobitev podatkov o prometu v elektronskem komunikacijskem omrežju in oseb, zoper katere je bil ukrep odrejen, je posledica strožje presoje za izvajanje tega ukrepa tako pri predlagateljih

Tabela 6: Preiskovalna dejanja in drugi ukrepi pri preiskovanju kaznivih dejanj 2014–2015 (Vir: MNZ, Policija, 2016: 92)

Preiskovalna dejanja in drugi ukrepi pri preiskovanju	2014	2015	Porast/upad (v %)
Število ogledov kraja kaznivega dejanja	18.602	15.961	-14,2
Število hišnih preiskav	1.983	1.438	-27,5
Število osebnih preiskav	202	137	-32,2
Število zasegov predmetov	14.119	11.771	-16,6
Število policijskih zaslišanj	706	717	1,6
Število pridobitev podatkov o prometu v elektronskem komunikacijskem omrežju	647	485	-25,0
Število drugih prikritih preiskovalnih ukrepov	794	793	-0,1
Število oseb, zoper katere je bila odredjena pridobitev podatkov o prometu v elektronskem komunikacijskem omrežju	477	256	-46,3
Število oseb, zoper katere so bili odredjeni drugi prikriti preiskovalni ukrepi	293	255	-13,0

Informacije, pridobljene z anonimnimi e-prijavami, so za policijo koristne tudi pri reševanju drugih primerov. Med prejetimi anonimnimi e-prijavami je bilo 716 (589)⁵ uporabnih (navedeni so bili konkretni inkriminirajoči dogodki in podatki, ki so omogočili nadaljnjo preiskavo), od tega 96 (110) o korupciji, 147 (91) o nasilju v družini, 185 (181) o trgovini z ljudmi, 112 (55) o pogrešanih in iskanih osebah ter 176 (152) o prepovedanih drogah (MNZ, Policija, 2016: 27).

4 Delo po posameznih področjih kriminalitete

Slovenska policija deli kriminaliteto na splošno in gospodarsko. Organizirano kriminaliteto sestavljajo kazniva dejanja splošne in gospodarske kriminalitete, ki so po ugotovitvah policistov posledica organiziranega kriminalnega delovanja. Mladoletniška kriminaliteta obsega predvsem kazniva dejanja splošne kriminalitete, za katera so ovadene osebe, stare od 14

do 17 let. Posebej se prikazuje t. i. posebne oblike kriminalitete, ki so statistično sicer zajete pri splošni ali gospodarski kriminaliteti (Ferme in Kebe, 2012; Kolenc, Kebe in Bukovnik, 2011; Lukan, 2009; Lukan in Kolenc, 2010).

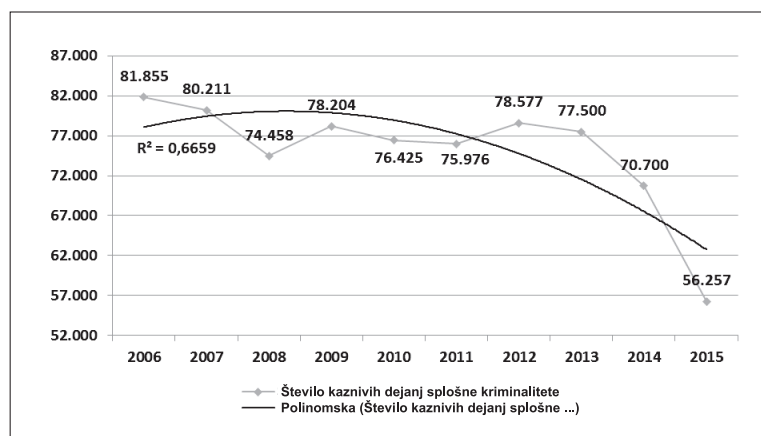
4.1 Splošna kriminaliteta

Obravnavanih je bilo 56.257 (70.700) kaznivih dejanj splošne kriminalitete ali za 20,4 % manj kot 2014, preiskanih pa je bilo 45,6 % (42,9 %) kaznivih dejanj, je bilo zapisano v poročilo (MNZ, Policija, 2016: 23). Iz grafa 3 je mogoče razbrati, da je število kaznivih dejanj v letu 2015 najnižje v desetletnem obdobju, saj je za kar 13,6 % nižje kot leta 2006 (81.855), kar je posledica različnih dejavnikov, med drugim tudi povečanega števila poostrenih nadzorov policije na varnostno obremenjenih območjih.

Tabela 7: Vrsta kriminalitete 2006–2015 (MNZ, Policija, 2016).

Kriminaliteta	Število kaznivih dejanj									
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Celotna	90.354	88.197	81.917	87.463	89.489	88.722	91.430	93.833	87.474	68.810
splošna	81.855	80.211	74.458	78.204	76.425	75.976	78.577	77.500	70.700	56.257
gospodarska	8.499	7.986	7.459	9.259	13.064	12.746	12.853	16.333	16.774	12.553
Organizirana	499	293	359	413	352	318	524	483	382	387
Mladoletniška	2.527	2.596	2.352	2.316	2.150	2.007	1.827	2.026	1.909	1.308

⁵ Podatki GPU UKP, sistem anonimne e-prijave na spletni strani policije, pridobljeni 10. 2. 2016.

Graf 3: Trend splošne kriminalitete 2006–2015 (Vir: Kolenc et al., 2014; MNZ, Policija, 2016)

Kaznivih dejanj *zoper življenje in telo* je bilo 1.660 (1.777) ali za 6,6 % manj, preiskanih pa 90,1 % (90,7 %). Povečalo se je število ubojev z 18 na 21, od katerih je bilo dokončanih 5 (5), in število umorov s 15 na 25, od katerih je bilo dokončanih 15 (11). V letu 2015 je policija obravnavala več primerov v Univerzitetnem kliničnem centru Ljubljana, v katerih je bilo storjenih več kaznivih dejanj umora oziroma malomarnega zdravljenja in opravljanja zdravilske dejavnosti, zaradi česar

so bolniki umrli. To je tudi prispevalo, da je bilo število mrtvih kot posledica kaznivih dejanj v 2015 večje. Za 10,9 %, se je zmanjšalo število kaznivih dejanj hude telesne poškodbe, lahke telesne poškodbe pa za 6,8 % (MNZ, Policija, 2016: 23).

Tabela 8: Kazniva dejanja *zoper življenje in telo* 2014–2015 (Vir: MNZ, Policija, 2016: 86)

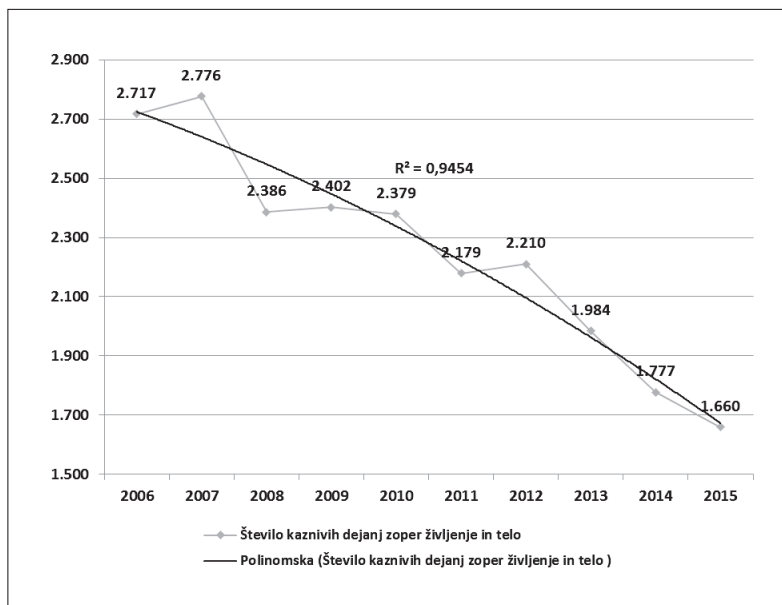
Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj		Porast/ upad (v %)	Število preiskanih kaznivih dejanj		Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)	
	2014	2015		2014	2015	2014	2015
Uboj – skupaj	18	21	–	18	20	100,0	95,2
dokončan	5	5	–	5	4	100,0	80,0
poskus	13	16	–	13	16	100,0	100,0
Umor – skupaj	15	25	–	15	25	100,0	100,0
dokončan	11	15	–	11	15	100,0	100,0
poskus	4	10	–	4	10	100,0	100,0
Posebno huda telesna poškodba	7	9	–	7	8	100,0	88,9
Huda telesna poškodba	174	155	-10,9	147	124	84,5	80,0
Lahka telesna poškodba	1.476	1.376	-6,8	1.337	1.246	90,6	90,6
Druge kazniva dejanja	87	74	-14,9	87	72	100,0	97,3
Skupaj	1.777	1.660	-6,6	1.611	1.495	90,7	90,1

Tabela 9: Kazniva dejanja zoper življenje in telo 2006–2015 (MNZ, Policija, 2016)

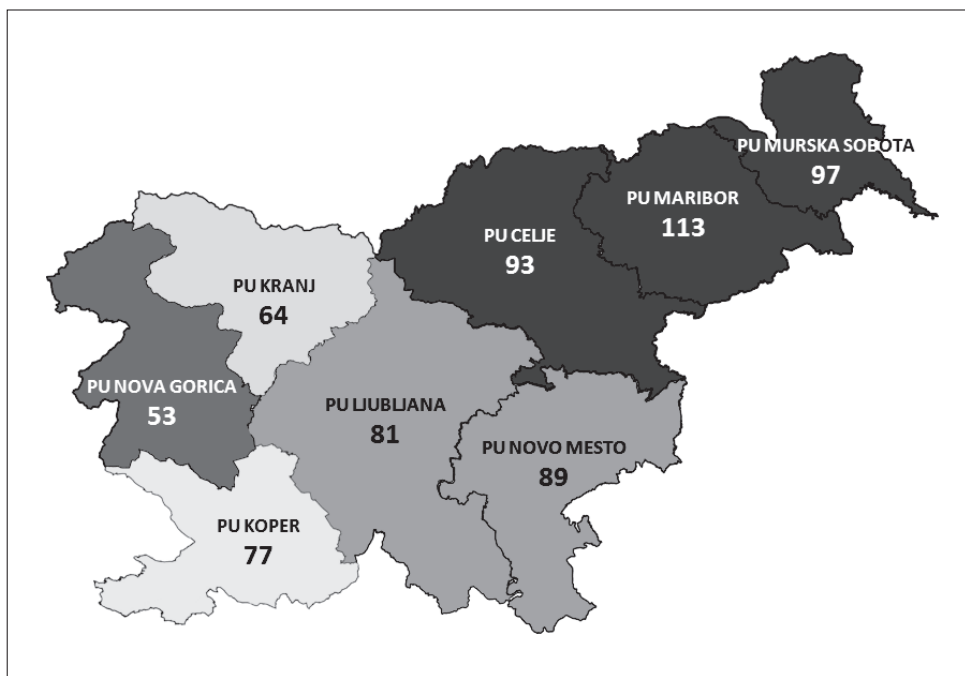
Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj									
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Uboj – skupaj	69	39	25	35	26	32	25	25	18	21
dokončan	10	21	6	4	2	4	4	6	5	5
poskus	59	18	19	31	24	28	21	19	13	16
Umor – skupaj	7	8	5	16	15	18	19	15	15	25
Dokončan	2	3	5	9	8	12	10	6	11	15
Poskus	5	5	–	7	7	6	9	9	4	10
Posebno huda telesna poškodba	21	19	21	8	10	11	8	6	7	9
Huda telesna poškodba	245	260	187	204	206	176	207	166	174	155
Lahka telesna poškodba	2.165	2.203	1.927	1.965	1.966	1.787	1.817	1.677	1.476	1.376
Druga kazniva dejanja	210	247	221	174	156	155	134	95	87	74
Skupaj	2.717	2.776	2.386	2.402	2.379	2.179	2.210	1.984	1.777	1.660

Iz grafa 4 je jasno razviden padajoč trend števila kaznivih dejanj zoper življenje in telo, in sicer se je od 2005 do 2015 njihovo število zmanjšalo za 45,0 %. Zmanjšalo se je predvsem število ubojev ter hudih in lahkih telesnih poškodb, za katere je policija vložila kazensko ovadbo ali poročilo v njeno dopol-

nitev. Policija je obravnavala 80 kaznivih dejanj zoper življenje in telo na 100.000 prebivalcev, največ na Policijski upravi Maribor 113, najmanj pa na Policijski upravi Nova Gorica 53 – slika 1.

Graf 4: Trend kaznivih dejanj zoper življenje in telo 2006–2015
(Vir: Kolenc et al., 2014; MNZ, Policija, 2016)

Slika 1: Kazniva dejanja zoper življenje in telo na 100.000 prebivalcev po policijskih upravah
(Vir: MNZ, Policija, 2016: 11)

Kaznivih dejanj zoper *spolno nedotakljivost* je bilo 258 (296) ali za 12,8 % manj, preiskanih je bilo 87,6 % (87,8 %). Za 26,4 % se je zmanjšalo število kaznivih dejanj spolnega napada na osebo, mlajšo od 15 let. Žrtve kaznivih dejanj težko spregovorijo o travmatičnih izkušnjah in pogosto kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost ne prijavijo. Z 48 na 30 se je zmanjšalo število kaznivih dejanj spolnega nasilja, s 3 na 12 pa se je povečalo število kršitev spolne nedotakljivosti z zlorabo položaja. Izvedenih je bilo več mednarodnih operacij, katerih cilj so bili odkritje in prijetje storilcev, zaseg gradiv s spolnim izkoriščanjem otrok ter zaščita zlorabljenih žrtev.

Izvedenih je bilo tudi več aktivnosti za odkrivanje tovrstnih kaznivih dejanj v Sloveniji. Policija je tako v 2015 vložila 4 kazenske ovadbe oziroma poročila v dopolnitev za 4 (1) kazniva dejanja pridobivanje oseb, mlajših od 15 let, za spolne namene in za 69 (72) kaznivih dejanj prikazovanja, izdelave, posesti in posredovanje pornografskega gradiva. Policija si je prizadevala, tudi v sodelovanju z zunanjimi ustanovami, omejiti dostop do tovrstnega gradiva na internetu in s tem zaščititi zlorabljenе otroke ter ostale otroke, ki bi lahko na spletu naključno naleteli na sporno gradivo (MNZ, Policija, 2016: 23).

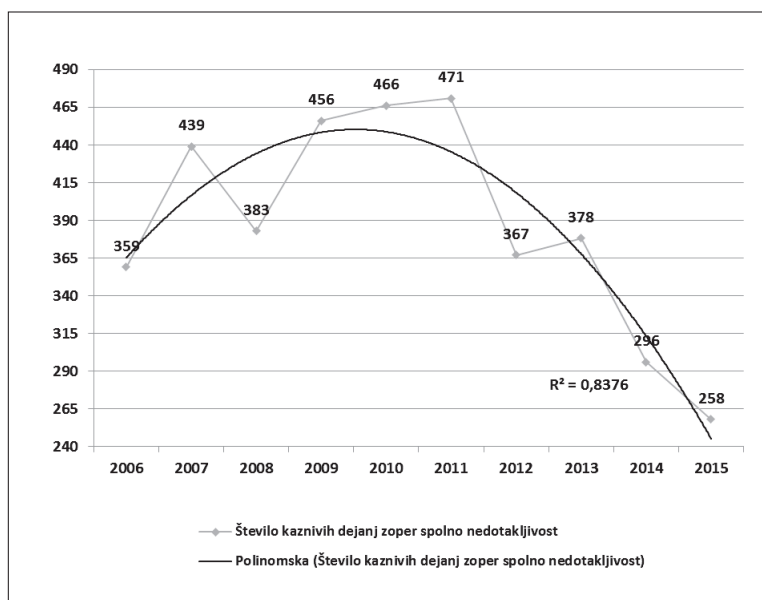
Tabela 10: Kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost 2014–2015 (Vir: MNZ, Policija, 2016: 86)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj		Porast/ upad (v %)	Število preiskanih kaznivih dejanj		Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)	
	2014	2015		2014	2015	2014	2015
Posilstvo – skupaj	44	42	-4,5	41	40	93,2	95,2
dokončano	40	39	-2,5	38	37	95,0	94,9
poskus	4	3	-	3	3	75,0	100,0
Spolno nasilje	48	30	-37,5	36	23	75,0	76,7
Kršitev spolne nedotakljivosti z zlorabo položaja	3	12	-	3	12	100,0	100,0
Spolni napad na osebo, mlajšo od 15 let	110	81	-26,4	101	73	91,8	90,1
Pridobivanje oseb, mlajših od 15 let, za spolne namene	1	4	-	-	2	0	50,0
Prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva	72	69	-4,2	62	59	86,1	85,5
Druga kazniva dejanja	18	20	-	17	17	94,4	85,0
Skupaj	296	258	-12,8	260	226	87,8	87,6

Tabela 11: Kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost 2006–2015 (MNZ, Policija, 2016)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj									
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Posilstvo – skupaj	55	97	57	79	63	55	58	53	44	42
dokončano	48	85	46	66	55	42	53	43	40	39
poskus	7	12	11	13	8	13	5	10	4	3
Spolno nasilje	58	63	60	67	68	39	45	49	48	30
Kršitev spolne nedotakljivosti z zlorabo položaja	18	25	27	16	20	21	21	30	3	12
Spolni napad na osebo, mlajšo od petnajst let	173	203	159	199	244	218	161	168	110	81
Pridobivanje oseb, mlajših od 15 let, za spolne namene									1	4
Prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva	21	32	56	48	41	114	59	44	72	69
Druga kazniva dejanja	34	19	24	47	30	24	23	34	19	20
Skupaj	359	439	383	456	466	471	367	378	296	258

V letu 2015 je bilo število kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost najnižje v obdobju 2006–2015 (tabela 11), in že lahko govorimo o padajočem trendu (graf 5).

Graf 5: Trend kaznivih dejanj in kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost 2006–2015
(Vir: Kolenc et al., 2014; MNZ, Policija, 2016)

Policisti so v letu 2015 obravnavali 5.139 (6.066) ali za 15,3 % manj kaznivih dejanj zoper zakonsko zvezo (tabela 12), družino in otroke. Najbolj, za 20,9 %, se je zmanjšalo število kaznivih dejanj nasilja v družini. Žrtve nasilja v družini namreč tega pogosto ne razumejo kot takega, temveč ga policiji naznanjajo kot kaznivo dejanje grožnje, ki se preganja na zasebno tožbo. To pa je policiji onemogočalo ukrepanje, saj

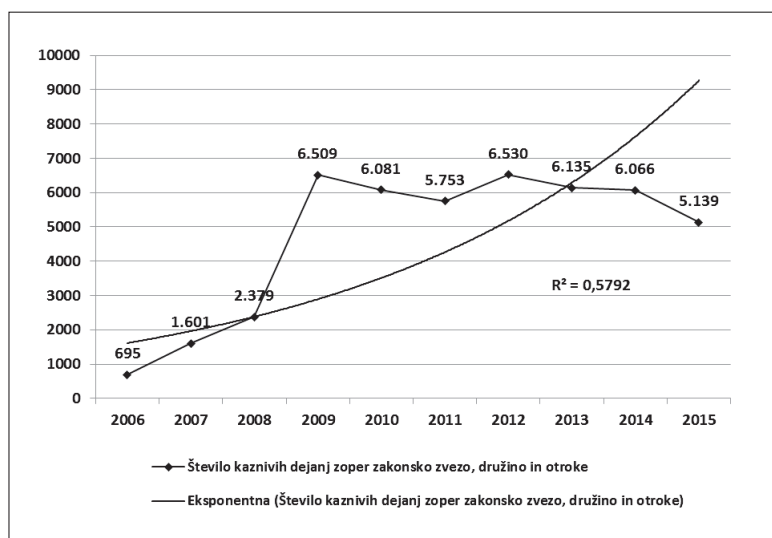
se storilci kaznivih dejanj groženj do spremembe Kazenskega zakonika (KZ-1C, 2015) oktobra 2015 niso preganjali po uradni dolžnosti. Zmanjšalo se je tudi število kaznivih dejanj zanemarjanja mladoletne osebe in surovega ravnanja, neplačevanja preživnine in odvzema mladoletne osebe (MNZ, Policija, 2016: 23).

Tabela 12: Kazniva dejanja zoper zakonsko zvezo, družino in otroke 2014–2015 (Vir: MNZ, Policija, 2016: 87)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj		Porast/ upad (v %)
	2014	2015	
Odvzem mladoletne osebe	369	329	-10,8
Nasilje v družini	1.601	1.267	-20,9
Zanemarjanje mladoletne osebe in surovo ravnanje	525	424	-19,2
Neplačevanje preživnine	3.566	3.115	-12,6
Druge kazniva dejanja	5	4	–
Skupaj	6.066	5.139	-15,3

Tabela 13: Kazniva dejanja zoper zakonsko zvezo, družino in otroke 2006–2015 (MNZ, Policija, 2016)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj									
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Odvzem mladoletne osebe	115	411	264	293	302	416	372	385	369	329
Nasilje v družini	–	–	120	2.478	2.344	1.917	1.702	1.592	1.601	1.267
Zanemarjanje otroka in surovo ravnanje	276	257	336	720	694	644	677	624	525	424
Neplačevanje preživnine									3.566	3.115
Druga kazniva dejanja	304	933	1.659	3.018	2.741	2.776	3.779	3.534	5	4
Skupaj	695	1.601	2.379	6.509	6.081	5.753	6.530	6.135	6.066	5.139

Graf 6: Trend kaznivih dejanj zoper zakonsko zvezo, družino in otroke 2006–2015
(Vir: Kolenc et al., 2014; MNZ, Policija, 2016)

Kaznivih dejanj *zoper premoženje* je bilo 42.537 (54.890) ali za 22,5 % manj, preiskanih je bilo 28,5 % (28,0 %) ali za 0,5 odstotne točke več. V primerjavi z letom 2014 je bilo za 37,9 % manj požigov; v letu 2015 namreč ni bil na delu noben serijski požigalec. Manj je bilo drznih tatvin, vlomov, drugih tatvin, klasičnih goljufij, ropov, zatajitev, poškodovanj tujih stvari in roparskih tatvin – tudi zaradi rednega izvajanja poostrenih nadzorov na varnostno obremenjenih območjih in območjih, kjer so se začela pojavljati premoženjska kazniva dejanja. Poleg tega policija v letu 2015 ni zaznala delovanja tujcev ali skupin tujcev, ki so v preteklosti ropali pošte in finančne ustanove ter vlamljali v trgovsko-poslovne centre in/ali izvrševali druga »težja« premoženjska kazniva dejanja (MNZ, Policija, 2016: 23).

Kaznivih dejanj, *povezanih z motornimi vozili*, je bilo za 18,8 % manj kot v letu 2014. Število kaznivih dejanj, povezanih zgolj z osebnimi avtomobili, je bilo 569 (782) ali za 27,2 % manj. Delež preiskanih kaznivih dejanj za vsa motorna vozila je 20,3-odstoten (19,8-odstoten) oziroma za osebne avtomobile 22,3-odstoten (21,0-odstoten). Zmanjšanje je odraz dela policije, saj je v preteklih letih uspešno razkrila več kriminalnih skupin, ki so izvrševala tovrstna kazniva dejanja [tudi za pridobitev rezervnih delov]. Tudi v letu 2015 je bilo odkritih več garaž, kjer so se razgrajevali ukradeni osebni avtomobili, ni pa policija zaznala nobene organizirane kriminalne združbe iz tujine, ki bi kradla vozila v Sloveniji (MNZ, Policija, 2016: 24).

Tabela 14: Kazniva dejanja zoper premoženje⁶ 2014–2015 (Vir: MNZ, Policija, 2016: 87)

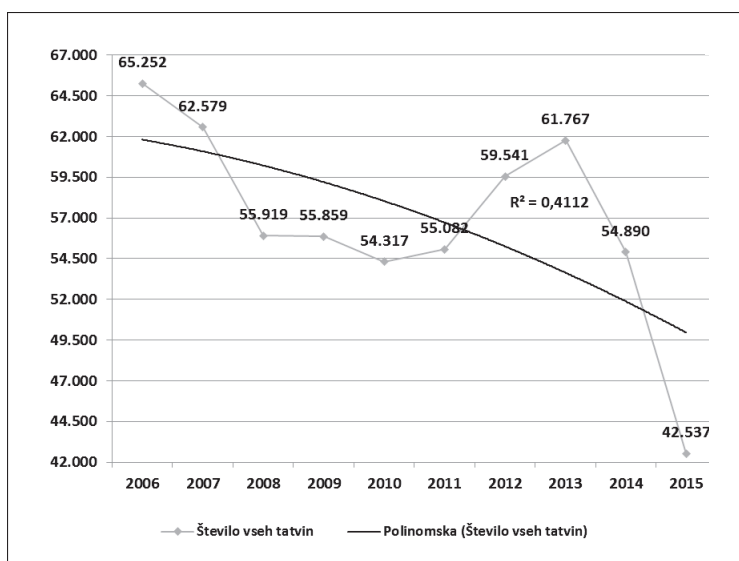
Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj		Porast/ upad (v %)	Število preiskanih kaznivih dejanj		Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)	
	2014	2015		2014	2015	2014	2015
Poškodovanje tuje stvari	3.726	3.202	-14,1	713	703	36,4	42,8
Tatvina – skupaj**	44.161	33.686	-23,7	9.530	7.390	22,3	24,4
vlom	13.603	10.251	-24,6	2.618	1.581	37,0	37,1
drzna tatvina	709	526	-25,8	258	225	61,8	57,6
druge tatvine	29.849	22.909	-23,3	6.654	5.584	47,6	42,1
Rop	297	232	-21,9	110	86	85,0	86,0
Roparska tatvina	68	59	-13,2	42	34	18,2	39,0
Zatajitev	1.799	1.526	-15,2	856	643	89,4	85,1
Klasična goljufija	3.567	2.754	-22,8	3.033	2.368	28,0	28,5
Požig	66	41	-37,9	12	16	36,4	42,8
Druge kazniva dejanja	1.206	1.037	-14,0	1.078	883	22,3	24,4
Skupaj	54.890	42.537	-22,5	15.374	12.123	37,0	37,1

Delež premoženske kriminalitete v celotni kriminaliteti se je v primerjavi z letom 2014 zmanjšal za 1,0 odstotne točke, od 2006 do leta 2015 pa zmanjšal z 72,2 % na 61,8 % ali za 10,4 odstotne točke (MNZ, Policija, 2016: 23).

Tabela 15: Kazniva dejanja zoper premoženje 2006–2015 (Vir: MNZ, Policija, 2016)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj									
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Poškodovanje tuje stvari	6.844	6.906	5.694	5.306	4.713	4.548	5.110	4.621	3.726	3.202
Tatvina – skupaj	51.300	48.392	43.754	43.482	42.292	44.009	47.548	50.152	44.161	33.686
vlom	18.107	17.891	14.909	15.098	13.085	13.363	13.768	14.946	13.603	10.251
drzna tatvina	702	657	611	628	588	716	817	947	709	526
druge tatvine	31.639	29.005	27.652	27.172	28.090	29.408	32.435	33.641	29.849	22.909
Rop	521	445	383	479	463	402	390	375	297	232
Roparska tatvina	107	87	106	106	89	81	82	76	68	59
Zatajitev	1.631	1.615	1.472	1.479	1.410	1.616	1.764	1.712	1.799	1.526
Klasična goljufija	3.081	3.541	2.982	3.323	3.807	2.894	3.378	3.490	3.567	2.754
Požig	76	88	59	76	53	49	87	63	66	41
Druge kazniva dejanja	1.692	1.505	1.469	1.608	1.490	1.483	1.182	1.278	1.206	1.037
Skupaj	65.252	62.579	55.919	55.859	54.317	55.082	59.541	61.767	54.890	42.537

⁶ Kazniva dejanja zoper premoženje brez istovrstnih kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete.

Graf 7: Trend kaznivih dejanj zoper premoženje 2006–2015 (Vir: Kolenc et al., 2014; MNZ, Policija, 2016)

Iz grafa 7 je razvidno, da se je število kaznivih dejanj premoženjske kriminalitete tudi v letu 2015 zmanjšalo. Razlog je v zmanjšanju števila tatvin, ki najbolj vplivajo na gibanje premoženjske kriminalitete.

4.2 Mladoletniška kriminaliteta

Delež mladoletniške kriminalitete v celotni obravnavani kriminaliteti je bil 1,9-odstoten (2,2-odstoten). Mladoletniki

Tabela 16: Mladoletniška kriminaliteta 2014–2015 (Vir: MNZ, Policija, 2016: 89)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj	
	2014	2015
Uboj	1	3
Umor	–	1
Lahka telesna poškodba	75	69
Huda telesna poškodba	9	10
Posilstvo	2	4
Spolno nasilje	4	3
Spolni napad na osebo, mlajšo od 15 let	8	7
Prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva	10	22
Neupravičena proizvodnja in promet s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog	101	79
Omogočanje uživanja prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi v športu	40	26
Tatvina	741	398
Velika tatvina	345	304
Rop	22	27
Goljufija	30	18
Izsiljevanje	21	11
Druga kazniva dejanja	500	326
Skupaj	1.909	1.308

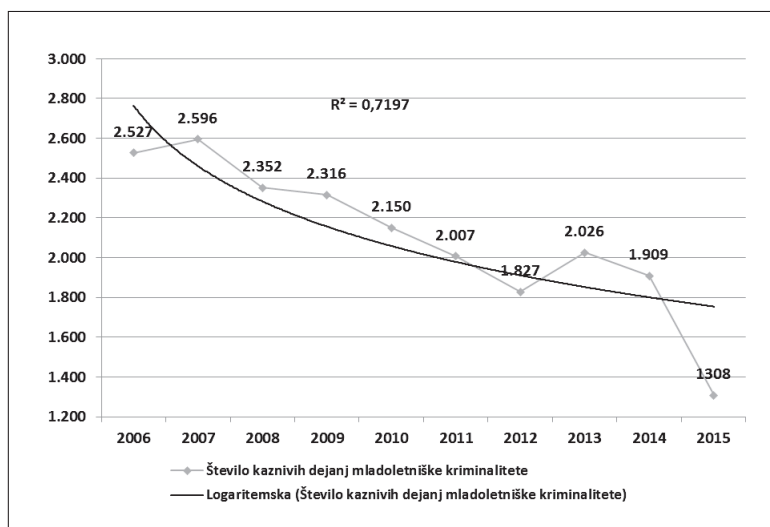
so bili osumljeni 1.308 (1.909) ali za 31,5 % manj kaznivih dejanj, med katerimi so prevladovala tatvine in velike tatvine (MNZ, Policija, 2016: 24).

V primerjavi z letom 2014 se je število mladoletnih storilcev zmanjšalo. Upad premoženjske kriminalitete je razlog za upad tudi mladoletniške kriminalitete, saj premoženjska kazniva dejanja predstavljajo skoraj 60 % celotne mladoletniške kriminalitete. Večje število obvestil tujih varnostnih organov o pridobivanju in razširjanju gradiv s spolnim izkoriščanjem otrok se je odrazilo v delu slovenske policije, ki je vložila 22 (10) kazenskih ovadb ali poročil v njihovo dopolnitev za prikazovanje, izdelavo, posest in posredovanje pornografskega gradiva, za kar so bili osumljeni mladoletniki (MNZ, Policija, 2016: 24).

V starostni strukturi je bilo mladoletnikov 5,2 % (5,7 %) od vseh ovađenih oseb. Med oškodovanci kaznivih dejanj je bil delež otrok in mladoletnikov 5,8-odstoten (5,5-odstoten) (MNZ, Policija, 2016: 24). Podatki zadnjih deset let kažejo, da se obseg mladoletniške kriminalitete zmanjšuje (graf 8). V zadnjih desetih letih se je število kaznivih dejanj, ki so jih bili osumljeni mladoletniki, znižalo za 48,2 %, njihov delež pa se je glede na vsa kazniva dejanja skrčil za 0,9 odstotne točke – z 2,8 % v 2006 na 1,9 % v 2015. Kot ugotavljajo Kolenc et al. (2011, 2013), je eden od vzrokov za zmanjšanje tudi sprememba kazenskega zakonika z uvedbo kaznivih dejanj, ki se preganjajo na predlog oškodovanca. Mladoletniki so najpogostejše storilci prav takih kaznivih dejanj, oškodovanci pa jih iz različnih vzrokov ne prijavijo ali ne predlagajo njihovega pregona.

4.3 Gospodarska kriminaliteta in korupcija

Z 19,2 % na 18,2 % se je v celotni kriminaliteti zmanjšal delež gospodarske kriminalitete. Manjši je bil tudi njen obseg, saj je bilo obravnavanih 12.553 (16.774) ali za 25,2 % manj kaznivih dejanj, predvsem zaradi manj vloženih kazenskih ovadb za kazniva dejanja kršitve temeljnih pravic delavcev, poneverbe in neupravičene uporabe tujega premoženja ter uporabe ponarejenega negotovinskega plačilnega sredstva. V letu 2014 je bilo zaključenih tudi več obsežnih, dlje časa trajajočih kriminalističnih preiskav z vloženimi kazenskimi ovadbami za večje število kaznivih dejanj. Tudi v 2015 je potekalo več obširnih preiskav, vendar te še niso zaključene in se nadaljujejo v letu 2016. Rezultati bodo tako statistično prikazani šele v prihodnjih letih. Škoda, ki so jo povzročila gospodarska kazniva dejanja, je bila ocenjena na 362,1 (672,0) milijona evrov, to je za 46,1 % manj, prav tako se je zmanjšal njen delež v strukturi škode celotne obravnavane kriminalitete z 89,0 % na 79,6 % ali za 9,4 odstotne točke. Državnemu tožilstvu so bile poslale kazenske ovadbe ali poročila v dopolnitev kazenskih ovadb tudi za 3.623 (3.793) kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete, ki jih je policija obravnavala že v prejšnjih letih, in sicer z ocenjeno povzročeno škodo 767,1 (205,1) milijona evrov. V 2015 je preiskovalo kazniva dejanja gospodarske kriminalitete 13 (12) SPS. Policija je sodelovala v 16 (14) finančnih preiskavah po Zakonu o odvzemu premoženja nezakonitega izvora (ZOPNI, 2011), od tega 12 (9) na področju gospodarske kriminalitete in 4 (5) na področju organizirane. Od skupno 16 finančnih preiskav je bilo 7 (5) začelih na predlog policije. V finančnih preiskavah so se

Graf 8: Trend mladoletniške kriminalitete 2006–2015 (Vir: Kolenc et al., 2014; MNZ, Policija, 2016)

izvajale preiskave zoper 44 (64) fizičnih oseb in 2 (53) pravni osebi, ki jih je odredilo državno tožilstvo na podlagi 10. člena ZOPNI (2011). Policija je sodelovala v 15 (12) ustanovljenih finančnih preiskovalnih skupinah po ZOPNI (2011)⁷ (MNZ, Policija, 2016: 24).

ranje in obravnavanje kršitev temeljnih pravic delavcev, kar se je odrazilo v zmanjšanju števila za 55,5 %. Zmanjšanje števila poneverb in neupravičene uporabe tujega premoženja za 54,7 %, goljufij za 36,8 % in poslovnih goljufij za 25,2 % je posledica tega, da so bile pri navedenih kaznivih dejanjih v 2014 zaklju-

Tabela 17: Gospodarska kriminaliteta 2014–2015 (Vir: MNZ, Policija, 2016: 89)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj		Porast/ upad (v %)	Škoda (v 1.000 EUR)		Porast/ upad (v %)
	2014	2015		2014	2015	
Zloraba položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti	204	336	64,7	506.598,61	194.610,86	-61,6
Povzročitev stečaja z goljufijo ali nevestnim poslovanjem	11	18	–	2.337,85	3.851,18	64,7
Oškodovanje upnikov	40	39	-2,5	7.758,95	31.364,03	–
Goljufija	272	172	-36,8	10.979,12	9.998,33	-8,9
Poslovna goljufija	2.841	2.126	-25,2	58.561,32	60.956,76	4,1
Goljufija na škodo Evropske unije	24	11	–	20.740,58	1.794,32	-91,3
Poneverba in neupravičena uporaba tujega premoženja	1.832	830	-54,7	4.168,45	7.212,65	73,0
Davčna zatajitev	84	97	15,5	14.329,13	14.652,91	2,3
Ponareditev ali uničenje poslovnih listin	325	264	-18,8	227,33	1.390,26	–
Kršitev temeljnih pravic delavcev	5.671	2.522	-55,5	22.389,09	7.555,57	-66,3
Zloraba uradnega položaja ali uradnih pravic	371	113	-69,5	8.300,66	6.154,86	-25,9
Pranje denarja	77	61	-20,8	418,06	164,45	-60,7
Uporaba ponarejenega negotovinskega plačilnega sredstva	1.070	435	-59,3	869,48	1.043,19	20,0
Zloraba negotovinskega plačilnega sredstva	13	19	–	18,94	29,37	–
Oderušstvo	23	33	43,5	236,35	1.214,19	–
Ponarejanje denarja	1.364	1.346	-1,3	204,65	66,31	-67,6
Druge kazniva dejanja	2.552	4.131	61,9	13.882,85	20.040,89	44,4
Skupaj	16.774	12.553	-25,2	672.021,41	362.100,13	-46,1

Najbolj, za 64,7 %, se je povečalo število kaznivih dejanj zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti, saj je bila evidentirana serija istovrstnih kaznivih dejanj pri neupravičenem izčrpavanju ene gospodarske družbe. S 23 na 33 se je povečalo število kaznivih dejanj oderušstva, predvsem zaradi obravnavane serije tovrstnih kaznivih dejanj pri dajanju posojil. Za 69,5 % je bilo manj kaznivih dejanj zlorabe uradnega položaja ali uradnih pravic. Policija je namreč v letih 2013 in 2014 v šolah vožnje obravnavala večje število tovrstnih kaznivih dejanj. Kaznivih dejanj uporabe ponarejenega negotovinskega plačilnega sredstva je bilo za 59,3 % manj, saj je bila v letu 2014 zaključena serija tovrstnih kaznivih dejanj iz preteklih let. Zaradi različnih praks je bilo v letu 2015 poenoteno evidenti-

čne obravnave serij kaznivih dejanj tudi iz preteklih let. Med drugimi gospodarskimi kaznivimi dejanji je bilo največ posebnih primerov ponarejanja listin, in sicer 2.532 (8).⁸ Od tega se 2.527 kaznivih dejanj nanaša na zaključeno serijo obravnavanih primerov neupravičene uporabe pečata pri izdaji zdravniških spričeval (MNZ, Policija, 2016: 25).

Policija je v letu 2015 dala velik poudarek izvajanju *finančnih preiskav*, katerih namen je bilo iskanje, identifikacija, sledenje in zavarovanje, njihov cilj pa odvzem premoženjske koristi, pridobljene s kaznivimi dejanji, čemur je sledilo povečanje števila opravljenih finančnih preiskav.

⁷ Podatki GPU UKP SGK, pridobljeni 10. 2. 2016.

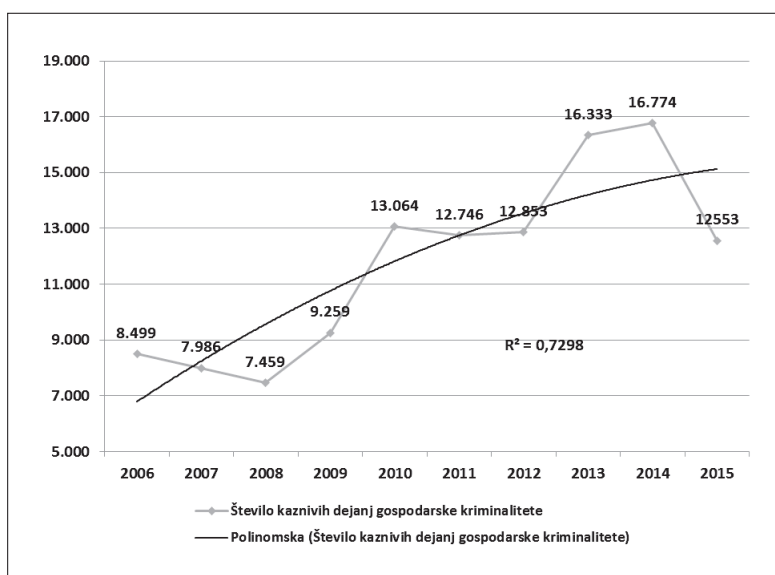
⁸ Podatki iz STAI, preglednica KDPL017 – gospodarska kriminaliteta, pridobljeni 10. 2. 2016.

Policija je opravila *finančne preiskave* z namenom iskanja, identifikacije, sledenja in zavarovanja ter ciljem odvzema premoženjske koristi, pridobljene s kaznivimi dejanji, v 301 (315) ali za 4,4 % manj zadevah, in sicer zoper 459 (504) fizičnih in 176 (173) pravnih oseb. V finančnih preiskavah se je preverjalo 142,8 (198,5) milijona evrov [domnevno] protipravno pridobljene premoženjske koristi. Po opravljenih finančnih preiskavah v predkazenskem postopku je policija skladno z določili 502. člena ZKP (2012) na pristojna državna tožilstva podala 98 (150) ali za 34,7 % manj pobud začasno zavarovanje zahtevka za odvzem premoženjske koristi v zadevah, v katerih je bila ugotovljena korist v višini 52,2⁹ (119,3) milijona evrov, in sicer zoper 118 (191) fizičnih oseb in 65 (87) pravnih oseb. V preostalih primerih, ko na podlagi opravljenih finančnih preiskav niso bili ugotovljeni vsi znaki iz 502. člena ZKP, je policija sestavila 233 (193) poročil. Zaradi zmanjšanja števila obravnavanih gospodarskih kaznivih dejanj in z njimi povzročene škode je bilo tudi manj podanih pobud začasno zavarovanje zahtevka za odvzem premoženjske koristi (MNZ, Policija, 2016: 25).

Na podlagi Zakona o odgovornosti pravnih oseb za kazniva dejanja (ZOPOKD, 2004) je policija obravnavala 3.496 (4.647) ali za 24,8 % manj kaznivih dejanj. Za kazniva dejanja gospodarske kriminalitete je bilo ovadenih 1.088 (1.135) ali za 4,1 % manj pravnih oseb in 2.714 (3.445) ali za 21,2 % manj fizičnih oseb (MNZ, Policija, 2016: 25).

»Gospodarska kriminaliteta je pojav, ki se količinsko in kakovostno spreminja. Njene pojavne oblike so odvisne od družbenega in gospodarskega sistema, veljavne zakonodaje, razvoja novih tehnologij in drugih dejavnikov, ki vplivajo na poslovanje. Zanj je značilno precejšnje t. i. temno polje, saj posledice teh kaznivih dejanj največkrat niso neposredno vidne, zlasti če so oškodovanke država in njene pravne norme. Pričujoča gospodarska in finančna kriza ter večja brezposelnost je v zadnjih letih nedvomno vplivala na naraščanje števila kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete, predvsem kaznivih dejanj, ki generirajo velike premoženjske koristi oziroma škodo, ter dejanj t. i. organizirane gospodarske kriminalitete in korupcije.« (Kolenc et al., 2013: 109) V desetih letih od 2006 do 2015 se je število kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete povečalo za 47,7 %, njen delež v celotni kriminaliteti pa se je povečal z 9,4 % v 2006 na 18,2 % v letu 2015 ali za 8,8 odstotne točke.

Policija je vložila kazenske ovadbe ali poročila v njihovo dopolnitev za 89 (63) tipičnih *korupcijskih kaznivih dejanj*, pri čemer je ovadila 105 (75) oseb. V letu 2015 je bilo zaključenih več dlje časa trajajočih in obsežnejših kriminalističnih preiskav, poleg tega pa je porast tudi odraz usmerjenosti policijskega dela na področja z največjimi korupcijskimi tveganji (MNZ, Policija, 2016: 25).

Graf 9: Trend gospodarske kriminalitete 2006–2015 (Vir: Kolenc et al., 2014; MNZ, Policija, 2016)

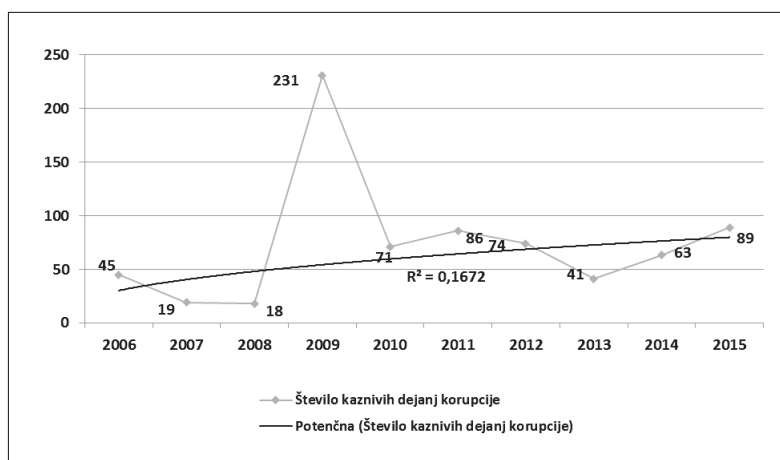
⁹ Podatek iz STAI, preglednica KDPLFP01 – finančne preiskave, pridobljen 10. 2. 2016.

Tabela 18: Korupcijska kazniva dejanja 2014–2015 (Vir: MNZ, Policija, 2016: 90)

Korupcijska kazniva dejanja	Število kaznivih dejanj		Porast/ upad (v %)	Število ovradenih osumljencev		Porast/ upad (v %)
	2014	2015		2014	2015	
Kršitev proste odločitve volivcev	1	-	-	0	-	-
Nedovoljeno sprejemanje daril	21	9	-	25	9	-
Nedovoljeno dajanje daril	22	10	-	28	25	-10,7
Jemanje podkupnine	4	28	-	7	28	-
Dajanje podkupnine	8	30	-	8	31	-
Sprejemanje koristi za nezakonito posredovanje	6	6	-	6	6	-
Dajanje daril za nezakonito posredovanje	1	6	-	1	6	-
Skupaj	63	89	41,3	75	105	40,0
Kazniva dejanja z elementi korupcije [vsaj ena kriminalistična označba 244K ali 261K]	30	32	6,7	42	36	-14,3

Obravnavanih je bilo še 32 (30) kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete, ki so vsebovala elemente korupcije.¹⁰ Poleg tega so bila državnemu tožilstvu poslana poročila v dopolnitev kazenskih ovadb za 57 (14) tipičnih korupcijskih kaznivih dejanj in 9 (7) kaznivih dejanj z elementi korupcije, statistično prikazanih v prejšnjih letih, katerih preiskovanje se je nadaljevalo v letu 2015 (MNZ, Policija, 2016: 25).

Statistični podatki zadnjih deset let kažejo na izrazit odmik v letu 2009, ko je bilo 231 korupcijskih kaznivih dejanj posledica razkritja serije korupcijskih kaznivih dejanj in dokončanja nekaterih kriminalističnih preiskav, ki so potekale že dlje časa (MNZ, Policija, 2010). V naslednjih petih letih je policija obravnavala v povprečju tretjino teh kaznivih dejanj (graf 10).

Graf 10: Trend korupcijskih kaznivih dejanj 2006–2015 (Vir: Kolenc et al., 2014; MNZ, Policija, 2016)

¹⁰ To pomeni, da je policija kazniva dejanja začela preiskovati kot korupcijska kazniva dejanja, po opravljenem predkazenskem postopku pa je vložila kazenske ovadbe za kazniva dejanja zlorabe uradnega položaja ali uradnih pravic ter zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti.

Korupcija je ogromno temno polje, zato statistični podatki policije ne odražajo družbenih razmer, ampak bolj pripravljenost posameznikov in ustanov za prijavljanje teh kaznivih dejanj, predvsem pa zmožnost policije, da zbere dovolj dokazov za kazensko ovadbo (Kolenc et al., 2011, 2013; Lukan, 2008, 2009; Lukan in Kolenc, 2010).

4.4 Organizirana kriminaliteta¹¹

Dejavnost policije na področju organizirane kriminalitete je bila usmerjena predvsem v odkrivanje in preiskovanje organiziranih oblik čezmejne kriminalitete, ki v veliki meri izhaja ali je tesno povezana z območjem jugovzhodne Evrope in zahodnega Balkana. Za odkrivanje in preiskovanje delovanja organiziranih kriminalnih združb je bilo v sodelovanju s tujimi varnostnimi

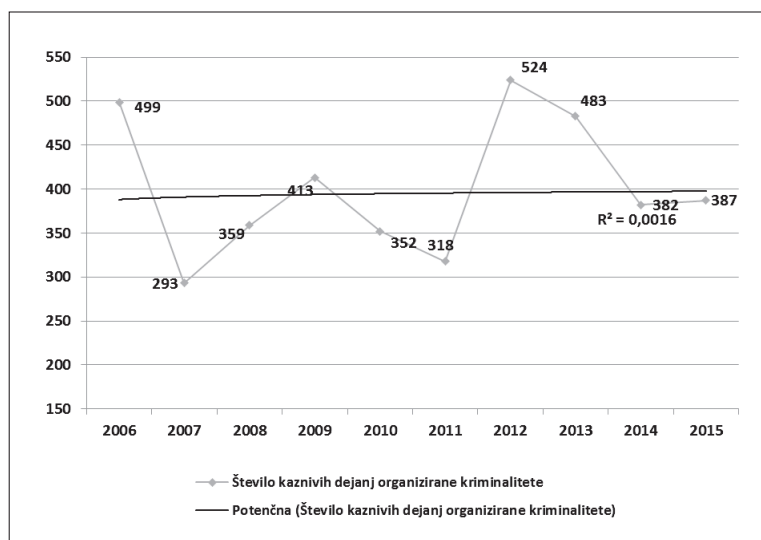
organi izvedenih več skupnih preiskav. Obravnavanih je bilo 387 (382) ali za 1,3 % več kaznivih dejanj, ki so bila posledica organizirane kriminalne dejavnosti. Ovađenih je bilo 245 (260) ali za 5,8 % manj oseb. Posledica sprememb migracijskih poti in izvajanja prikritih preiskovalnih ukrepov je bilo povečanje števila zaznanih kaznivih dejanj prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države z 31 na 62. Za 16,5 % se je zmanjšalo število kaznivih dejanj neupravičene proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog (MNZ, Policija, 2016: 26).

Podatki o organizirani kriminaliteti za obdobje 2006–2015 kažejo, da so policisti povprečno obravnavali 401 tovrstnih kaznivih dejanj. Njihovo število se je od 2006 do 2015 sicer zmanjšalo za 22,4 odstotnih točk, delež organizirane kriminalitete v celotni kriminaliteti pa je ostal nizek.

Tabela 19: Organizirana kriminaliteta 2014–2015 (Vir: MNZ, Policija, 2016: 90)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj	
	2014	2015
Uboj	1	–
Prepovedano prehajanje meje ali ozemlja države	32	62
Ponarejanje denarja	25	7
Nedovoljena proizvodnja in promet orožja ali eksplozivov	10	9
Zloraba prostitucije	1	2
Neupravičena proizvodnja in promet s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog	273	228
Omogočanje uživanja prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi v športu	4	2
Tatvina	3	1
Velika tatvina	6	12
Rop	2	1
Goljufija	1	2
Izsiljevanje	4	8
Druge kaznive dejanja	20	53
Skupaj	382	387

¹¹ Za opredelitev organizirane kriminalne dejavnosti morajo biti izpolnjeni štirje obvezni in še najmanj dva od sedmih variabilnih (izbirnih) kriterijev. Obvezni kriteriji so obstoj skupine vsaj treh ljudi, delovanje v daljšem obdobju, pridobivanje premoženjske koristi in/ali družbene moči ter izvrševanje uradno pregonljivih kaznivih dejanj. Izbirni kriteriji so uporaba nasilja in/ali korupcije, delovanje na mednarodni ravni, sodelovanje pri pranju denarja, notranja pravila ravnanja ter delitev vlog in nalog med člani skupine, podjetniško delovanje ter vplivanje na medije, gospodarstvo, državno upravo in/ali politiko (Annual European Union Organised Crime Situation Report (6204/1/97 (ENFOPOL 35 REV 2) DG H II), v Resoluciji o preprečevanju in zatiranju kriminalitete, 2006).

Graf 11: Trend organizirane kriminalitete 2006–2015 (Vir: Kolenc et al., 2014; MNZ, Policija, 2016)

Kriminalistična obveščevalna dejavnost je bila tesno vpeta v procese preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja organizirane in drugih hudih oblik kriminalitete. Rezultati in ugotovitve operativnih analiz so prispevali k usmerjanju preiskav, načrtovanju dela in učinkovitejšemu razreševanju primerov, ob sodelovanju s tujimi in mednarodnimi varnostnimi organi pa tudi k razkritju nekaterih mednarodnih kriminalnih združb. Posebna pozornost je bila namenjena poglobitvi sodelovanja s sorodnimi enotami varnostnih organov sosednjih držav, držav zahodnega Balkana, EU in Europolu. Slovenska kriminalistična obveščevalna dejavnost je bila vključena v postopke predpriprav naslednjega političnega cikla EU, ki se bo začel s pripravo ocene ogroženosti EU zaradi hudih in organiziranih oblik kriminalitete 2017 [SOCTA 2017] (MNZ, Policija, 2016: 37).

4.5 Posebne oblike kriminalitete

Število kaznivih dejanj *zlorabe prepovedanih drog* se je rahlo povečalo, s 1.857 na 1.872, število ovadenih osumljencev pa z 2.089 na 2.126. Odkritih je bilo 83 (118) prirejenih prostorov za gojenje konoplje, v katerih je bilo zaseženih 4.659 (9.223)¹² rastlin. Policija je v letu 2014 v sklopu preiskave ene kriminalne združbe odkrila kar 41 tovrstnih prostorov, kar je razlog za manjše število v letu 2015. Na območjih policijskih uprav so se izvajali poostreni nadzori kriminalnih žarišč ozi-

roma varnostno obremenjenih območij, med drugim v okolici izobraževalnih ustanov. Policijske postaje so samostojno izvedle 1.239 (1.624) poostrenih nadzorov, v sodelovanju s PU SKP pa še 51 (122). Zaradi domnevne zastrupitve s prepovedanimi drogami je umrlo 9 (10) oseb. Ugotovljenih je bilo 47 (34) novih psihoaktivnih snovi, ki so se prvič pojavile v Sloveniji – predvsem sintetičnih kanabinoidov¹³ (MNZ, Policija, 2016: 26).

V zadnjem desetletju je policija povprečno obravnavala 1.861 kaznivih dejanj zlorabe prepovedanih drog na leto. Njihovo število se je od 2006 do 2015 povečalo za 3,5 % (graf 12).

¹² Podatki iz poročil GPU UKP, iz OKCB in akcije Diler, pridobljeni 1. 1. 2015–31. 12. 2015.

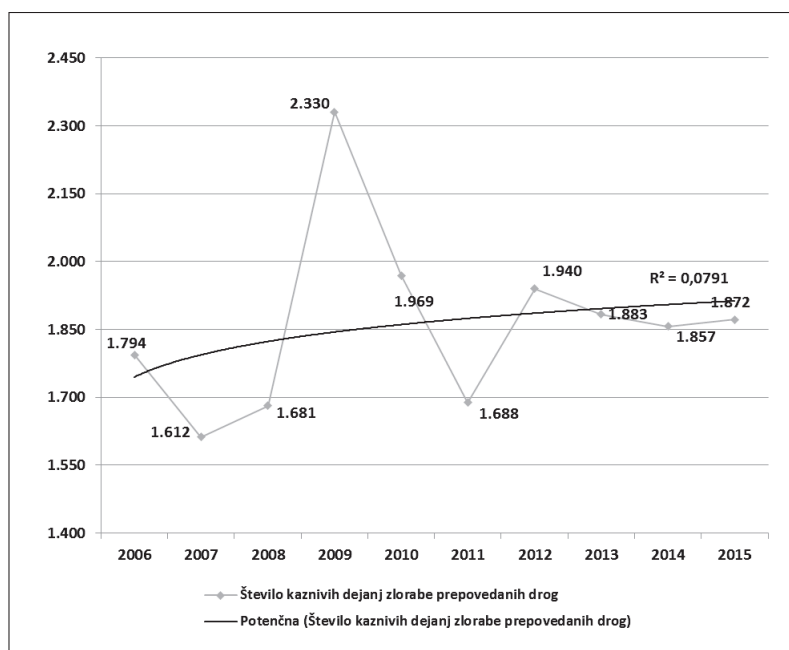
¹³ Podatki GPU UKP SOK Oddelka za prepovedane droge, pridobljeni 9. 2. 2016.

Tabela 20: Zloraba prepovedanih drog 2014–2015 (Vir: MNZ, Policija, 2016: 91)

Kazniva dejanja zlorabe prepovedanih drog	Število kaznivih dejanj		Porast/ upad (v %)	Število ovađenih osumljenčev		Porast/ upad (v %)
	2014	2015		2014	2015	
Neupravičena proizvodnja in promet s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog	1.662	1.737	4,5	1.903	1.996	4,9
Omogočanje uživanja prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi v športu	195	135	-30,8	186	130	-30,1
Skupaj	1.857	1.872	0,8	2.089	2.126	1,8

Tabela 21: Zasežene prepovedane droge 2014–2015 (Vir: MNZ, Policija, 2016: 93)

Vrsta prepovedane droge	Merska enota	Zasežene droge	
		2014	2015
Amfetamin	g	21.369,3	685,6
	ml	1,0	2,9
	tbl	737,4	385,0
Benzodiazepini	g	73,8	0,5
	ml	–	20,0
	tbl	4.899,0	8.411,0
Ekstazi	g	52,9	138,7
	tbl	208,5	1.386,0
Heroin	g	4.723,8	6.353,8
	ml	5,2	32,0
Kokain	g	289.055,6	2.190,7
	ml	1,8	34,1
Konoplja – rastlina	g	35,6	20,6
	kos	8.262,0	9.653,4
Konoplja – rastlina [marihuana]	g	489.790,5	383.007,8
Konoplja – smola [hašiš]	g	1.523,7	2.020,5
Metadon	g	336,6	24,3
	ml	69,8	–
	tbl	1.050,7	511,5
Metamfetamin	g	28,6	1.567,0
	tbl	53,0	26,0
Nedovoljene snovi v športu	g	3.714,4	277,6
	ml	33.917,0	2.399,0
	tbl	2.649,0	3.784,0
Sintetični kanabinoidi	g	2,7	66,2
Sintetični katinoni	g	92,9	69,0
	tbl	35,0	–

Graf 12: Trend kaznivih dejanj zlorabe prepovedanih drog 2006–2015
(Vir: Kolenc et al., 2014; MNZ, Policija, 2016)

Število kaznivih dejanj računalniške kriminalitete se je povečalo s 168 na 174 ali za 3,6 %. Za tovrstna kazniva dejanja je bilo ovadenih 84 (89) fizičnih oseb (MNZ, Policija, 2016: 26).

je bilo 3.995 (3.833) elektronskih naprav¹⁴ (MNZ, Policija, 2016: 36).

Tabela 22: Računalniška kriminaliteta 2014–2015 (Vir: MNZ, Policija, 2016: 91)

Kazniva dejanja računalniške kriminalitete	Število kaznivih dejanj		Porast/ upad (v %)	Število ovadenih osumljencev		Porast/ upad (v %)
	2014	2015		2014	2015	
Zloraba osebnih podatkov	5	3	–	0	2	–
Zloraba informacijskega sistema	1	6	–	0	1	–
Kršitev materialnih avtorskih pravic na internetu	1	2	–	15	4	–
Napad na informacijski sistem	155	162	4,5	68	76	11,8
Izdelovanje in pridobivanje orožja ali pripomočkov za vdor ali napad na informacijski sistem	6	1	–	6	1	–
Skupaj	168	174	3,6	89	84	-5,6

Zaradi iskanja in dokumentiranja digitalnih dokazov kaznivih dejanj je bilo opravljenih 4.953 (5.228) forenzičnih zavarovanj in preiskav zaseženih elektronskih naprav oziroma podatkov, za kar je bilo izdelanih 2.697 (2.902) zapisnikov o zavarovanju in preiskavi elektronskih naprav, preiskanih pa

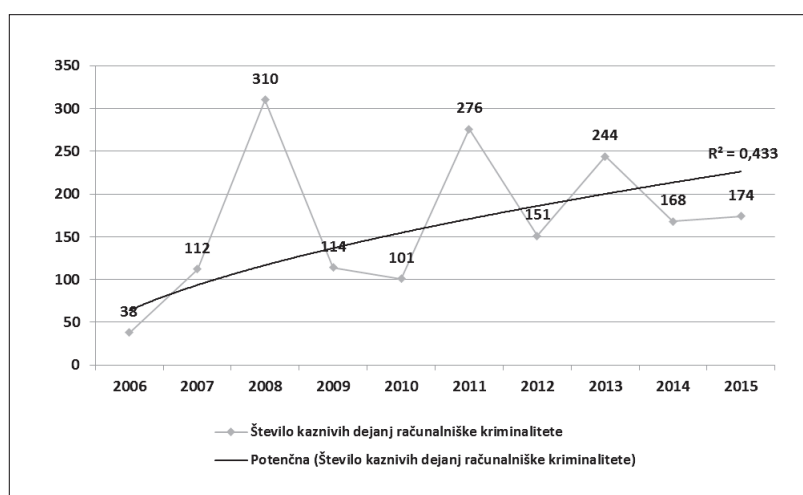
Z razraščanjem kriminalitete v kibernetnem prostoru je začelo naraščati tudi število kaznivih dejanj računalniške

¹⁴ Podatki GPU UKP, aplikacija Rokovnik, ki jo uporabljajo enote za računalniško preiskovanje v UKP in PU, pridobljeni 31. 12. 2015.

kriminalitete. Leta 2008 je s 310 obravnavanimi kaznivimi dejanji doseglo prvi vrh (več v Lukan, 2009; Lukan in Kolenc, 2010), kateremu je botrovala dalj časa trajajoča policijska akcija proti »hekerjem«, ki so organizirano vdrali v informacijske sisteme po Sloveniji (MNZ, Policija, 2010). Od takrat število niha, vendar je trend pozitiven. Glede na tehnološki razvoj se lahko upravičeno pričakuje, da se bo dolgoročno povečalo tudi število tovrstnih kaznivih dejanj. Vse več različnih tehnologij in storitev v kibernetnem prostoru ter naraščajoče število njihovih uporabnikov nekako pritegne k uporabi in zlorabi tovrstnih tehnologij in storitev tudi storilce kaznivih dejanj. Z njimi si lahko pridobijo tudi premoženjsko korist (npr. s tatvino denarnih sredstev po sistemu e-bančništva) (Kolenc et al., 2013).

Policija je obravnavala 103 (134) ali za 24,0 % manj kaznivih dejanj, povezanih z orožjem, med njimi največ, 98 (129), kaznivih dejanj nedovoljene proizvodnje in prometa orožja ali eksplozivnih snovi. Zmanjšanje slednjih za 23,1 % je posledica spremenjenega pristopa policije v proaktivno in načrtno odkrivanje organiziranih čezmejnih oblik tihotapstva orožja. V sklopu več mednarodnih operacij so bila kazniva dejanja tako odkrita in preprečena že v državah izvora (MNZ, Policija, 2016: 26).

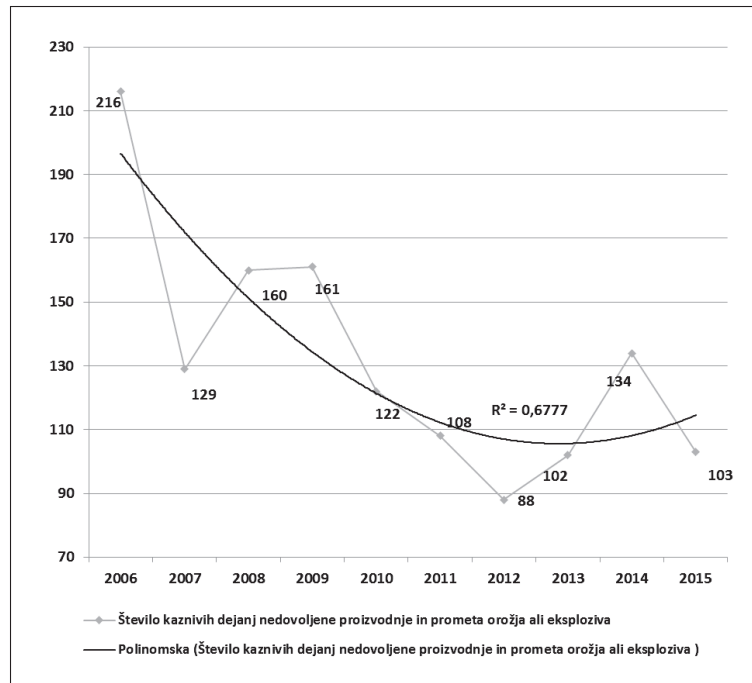
V primerjavi z letom 2006 se je v letu 2015 število tovrstnih kaznivih dejanj zmanjšalo za 52,3 odstotne točke (graf 14).

Graf 13: Trend računalniške kriminalitete 2006–2015
(Vir: Kolenc et al., 2014; MNZ, Policija, 2016)

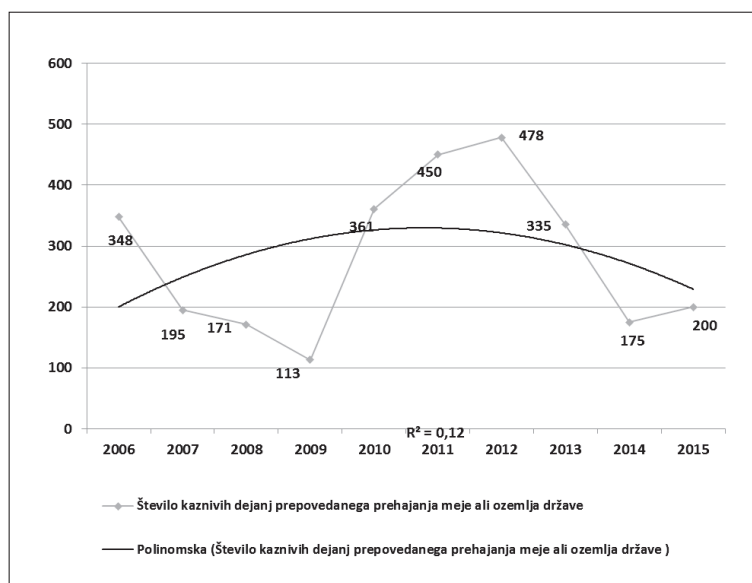
Tabela 23: Kazniva dejanja, povezana z orožjem 2014–2015 (Vir: MNZ, Policija, 2016: 91)

Kazniva dejanja, povezana z orožjem	Število kaznivih dejanj		Porast/ upad (v %)	Število ovađenih osumljencev		Porast/ upad (v %)
	2014	2015		2014	2015	
Izdelovanje in pridobivanje orožja in pripomočkov, namenjenih za kaznivo dejanje	5	5	–	6	6	–
Nedovoljena proizvodnja in promet orožja ali eksploziva	129	98	-24,0	139	100	-28,1
Skupaj	134	103	-23,1	145	106	-26,9

Graf 14: Trend nedovoljene proizvodnje in prometa orožja ali eksploziva 2006–2015
(Vir: Kolenc et al., 2014; MNZ, Policija, 2016)

Kaznivih dejanj *prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države* je bilo 200 (175) ali za 14,3 % več in zanje ova- denih 335 (273) ali za 22,7 % več osumljenih (MNZ, Policija, 2016: 26).

Graf 15: Trend prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države 2006–2015
(Vir: Kolenc et al., 2014; MNZ, Policija, 2016)

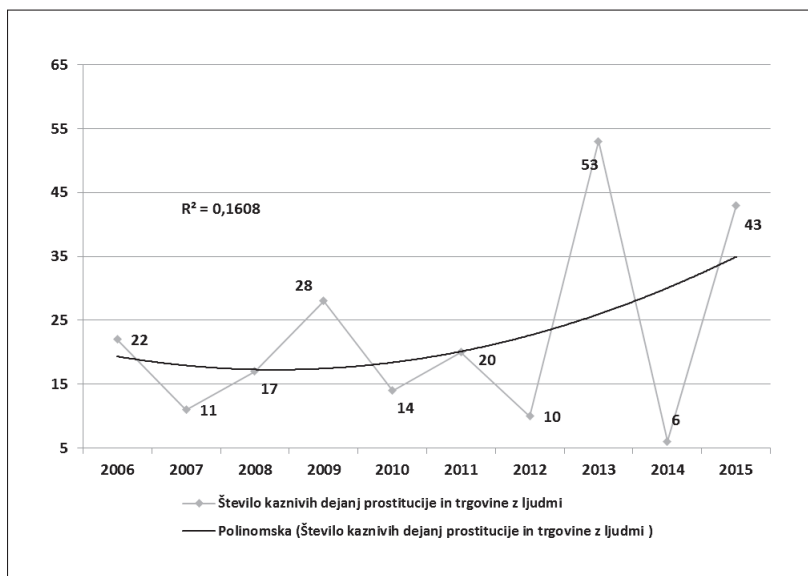
V preteklih letih je bilo število kaznivih dejanj prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države povezano z obsegom nedovoljenih migracij. Z zmanjševanjem števila nedovoljenih prehodov čez državno mejo po 2000¹⁵ se je začelo sorazmerno zmanjševati tudi število kaznivih dejanj, in sicer vse do vključno 2009 (Lukan in Kolenc, 2010). Vendar ponovna rast od 2010 do 2012 ni povezana toliko z obsegom nedovoljenih migracij, ampak z uspešnimi preiskavami zlorab legalnih institutov v Sloveniji (MNZ, Policija, 2011, 2012). Ponoven padec števila kaznivih dejanj v letih od 2013 do 2015 pa je

pogojen s spremembo migracijskih poti, predvsem iz severne Afrike (graf 15).

Policija je obravnavala 5 (2) kaznivih dejanj *tihotapstva* ter 43 (6) kaznivih dejanj *zlorabe prostitucije in trgovine z ljudmi*, za katera je bilo ovađenih 140 (12) oseb. Povečanje je posledica zaključka preiskav 3 večjih kriminalnih združb, ki so se množično ukvarjale s prostitucijo in trgovino z ljudmi (MNZ, Policija, 2016: 26).

Tabela 24: Zloraba prostitucije in trgovina z ljudmi 2014–2015 (Vir: MNZ, Policija, 2016: 91)

Kazniva dejanja zlorabe prostitucije in trgovine z ljudmi	Število kaznivih dejanj		Porast/ upad (v %)	Število ovađenih osumljencev		Porast/ upad (v %)
	2014	2015		2014	2015	
Zloraba prostitucije	3	5	–	4	10	–
Trgovina z ljudmi	3	38	–	8	130	–
Skupaj	6	43	-	12	140	-

Graf 16: Trend prostitucije in trgovine z ljudmi 2006–2015
(Vir: Kolenc et al., 2014; MNZ, Policija, 2016)

¹⁵ Leta 2000 je bilo evidentiranih 35.892 nedovoljenih prehodov čez državno mejo, nato je začelo njihovo število skokovito upadati vse do 824 v letu 2009 (MNZ, Policija, 2005, 2010).

Znaten odmik števila kaznivih dejanj zlorabe prostitucije in trgovine z ljudmi je razviden tudi iz desetletne primerjave števila kaznivih dejanj, zaradi česar je trend tudi rahlo pozitiven, čeprav zaradi nihanja in majhnega števila kaznivih dejanj nima dobre napovedne vrednosti (graf 16).

Policija je v primerjavi z letom 2014 obravnavala 1.346 (1.364) ali za 1,3 % manj kaznivih dejanj *ponarejanja denarja*, zaseženih je bilo tudi manj ponaredkov, in sicer 2.882 (6.390),

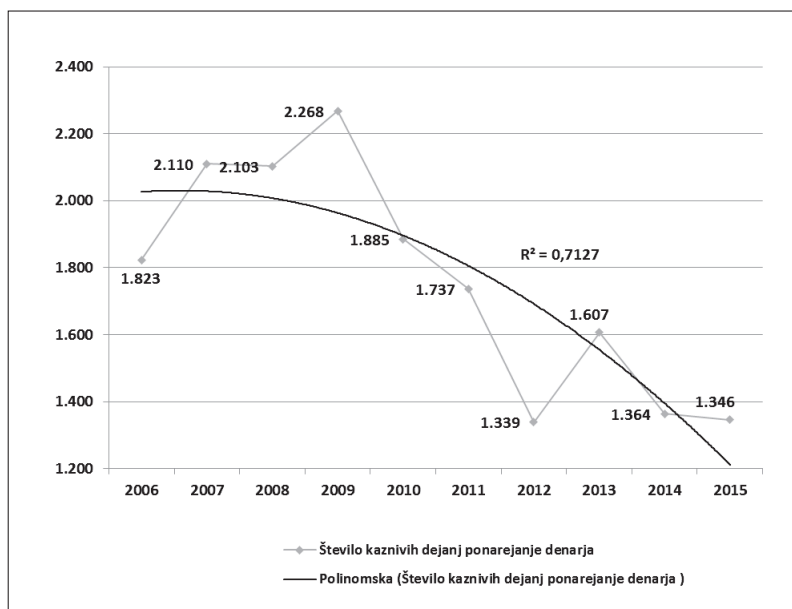
od tega 1.751 (4.869) evrskih bankovcev, 1.092 (1.181) evrskih kovancev in 39 (340) bankovcev drugih valut (MNZ, Policija, 2016: 26).

Kot je razvidno iz grafa 17, se število kaznivih dejanj ponarejanja denarja zmanjšuje od leta 2009, le v letu 2013 je bil ponoven porast, kar pa je posledica več unovčitev po le enega samega ponaredka (MNZ, Policija, 2014: 24).

Tabela 25: Zaseženi ponaredki 2006–2015 (Vir: MNZ, Policija, 2016)

Valuta	Število zaseženih kovancev in bankovcev*									
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Evro										
Kovanci	999	1.803	1.878	1.448	1.518	1.459	1.956	1.307	1.181	1.092
Bankovci	2.629	1.826	1.970	1.891	2.603	1.174	2.362	1.597	4.869	1.751
Bankovci drugih valut	209	1.890	1.057	61	138	639	321	65	340	39
Skupaj	3.846	5.519	4.905	3.400	4.259	3.272	4.639	2.969	6.390	2.882

* Podatki o zaseženih kovancih in bankovcih od 2004 do 2006 so pridobljeni od Nacionalnega forenzičnega laboratorija.

Graf 17: Trend ponarejanja denarja 2006–2015 (Vir: Kolenc et al., 2014; MNZ, Policija, 2016)

Tabela 26: Druge oblike ogrožanja varnosti 2014–2015 (Vir: MNZ, Policija, 2016: 92)

Oblike ogrožanja varnosti	Število kaznivih dejanj		Porast/ upad (v %)	Število ovađenih osumljencev		Porast/ upad (v %)
	2014	2015		2014	2015	
Protipraven odvzem prostosti	29	30	3,4	45	39	-13,3
Ugrabitev	5	3	–	10	7	–
Grožnje	449	384	-14,5	454	375	-17,4
Izsiljevanje	183	184	0,5	184	157	-14,7
Povzročitev splošne nevarnosti	217	215	-0,9	170	165	-2,9
Samovoljnost	48	42	-12,5	60	40	-33,3
Ogrožanje oseb pod mednarodnim varstvom	2	1	–	2	1	–
Skupaj	933	859	-7,9	925	784	-15,2

Izsiljevanj je bilo 184 (183) ali za 0,5 % več, *protipravnih odvzemov prostosti* pa 30 (29). Policija je obravnavala 215 (217) *povzročitev splošne nevarnosti* in 3 (5) *ugrabitve*. Z 48 na 42 se je zmanjšalo število kaznivih dejanj *samovoljnosti*. Obravnavanih je bilo 384 (449) kaznivih dejanj groženj (MNZ, Policija, 2016: 61).

Pri omejevanju grožnje *terorizma in z njim povezanega ekstremnega nasilja* je bilo policijsko delo usmerjeno v preventivno delovanje. V sklopu mednarodnega sodelovanja je bilo odkritih in preprečenih več z ekstremnim nasiljem v tujini povezanih aktivnosti. Izdelane so bile usmeritve in lista indikatorjev za zgodnje odkrivanje kaznivih dejanj, povezanih s terorizmom in tujimi terorističnimi borci. Na pobudo policije je bila na nacionalni ravni vzpostavljena mreža, ki je namenjena zgodnjemu odkrivanju in preprečevanju radikalizacije [RAN] (MNZ, Policija, 2016: 27).

5 Namesto zaključka

V uvodu letnega poročila je generalni direktor poudaril: »Brez dvoma so delo policije v letu 2015 najbolj zaznamovale migracije, kakršnih ne pomnimo. Kljub izjemnim obremenitvam zaradi migracij, ki so zaznamovale kar tretjino lanskega leta, smo – čeprav s precej okleščnim kadrom – uspeli ohraniti relativno visoko raven varnosti v državi. Preiskanost kaznivih dejanj je bila najvišja v zadnjih petih letih.

Večji dosežek v letu 2015 je tudi izgradnja Nacionalnega forenzičnega laboratorija, ki je trajala dolga štiri leta. V novih prostorih forenziki letno preiščejo več kot 30.000 sledi, opravijo več kot 50.000 instrumentalnih analiz in identificirajo krepko čez tisoč storilcev, zaradi česar se Slovenija lahko pohvali z eno najvišjih preiskanosti kaznivih dejanj v Evropi.

Veliko pozornosti, tudi medijske, je bilo namenjene vse obsežnejšim preiskavam težjih oblik gospodarske kriminalitete. Kot predvidljiv trend so se tudi v letu 2015 ob vsakokratnem, z zakonom in stroko upravičenem preiskovalnem posegu pojavile vsesplošne diskreditacije policije kot institucije in celo posameznih zaposlenih. Populistične in neresnične izjave, ki so že zdavnaj presegle tudi zadnjo obrambno linijo etike javne besede, so v nasprotju s pričakovanji njihovih avtorjev pravzaprav le še utrdile kredibilnost policije in njenih preiskovalcev ter tako še enkrat znova potrdile, da v Sloveniji obstaja le en pravni red, ki je brez izjeme enak za vse. (MNZ, Policija, 2016: 6)

Skratka, za leto 2015 je na področju preiskovanja kriminalitete značilno (MNZ, Policija, 2016: 9):

- število kaznivih dejanj na 100.000 prebivalcev – kriminalitetno število je bilo v letu 2015 najnižje od leta 2009 in se je v zadnjih desetih letih zmanjšalo za 5,6 % (tabela 27);
- po porastu števila kaznivih dejanj v letu 2013 na 93.833 se je njihovo število v letu 2015 zmanjšalo na 68.810 oziroma je padlo pod 10-letno povprečje, ki je 86.533. S 13,0-odstotnim porastom je bila PU Koper edina policijska uprava, ki je obravnavala večje število kaznivih dejanj;
- preiskanost kaznivih dejanj je bila z 52,0 % najvišja v zadnjih 5 letih in je za 5,7 odstotne točke nad 10-letnim povprečjem, ki je 46,3 %. PU Murska Sobota z 72,1-odstotno in PU Koper z 68,8-odstotno preiskanosjo kaznivih dejanj daleč prekašata druge policijske uprave;
- delež kaznivih dejanj, ki jih je odkrila policija, se je povečal za 0,2 odstotne točke na 15,2 %, pri čemer pa ima PU Koper z 48,3-odstotnim deležem lastne dejavnosti velik naskok pred drugimi policijskimi upravami, ki se v nekaterih primerih lahko prikazuje v večkratnikih [8,3-krat toliko kot PU Ljubljana, 3,4-krat toliko kot PU Celje itd.];

- zaradi posledic kaznivih dejanj se je število mrtvih povečalo s 30 na 58;
- policija je obravnavala za 25,2 % manj kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete; delež te v celotni kriminaliteti se je zmanjšal za 1,0 od. t. na 18,2 %. Delež škode gospodarske kriminalitete v celoti se je zmanjšal za 9,4 od. t. na 79,6 %. Za 41,3 % več je bilo obravnavanih korupcijskih kaznivih dejanj.

Tabela 27: Kriminalitetno število 2006–2015 (Vir: MNZ, Policija, 2016)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj na 100.000 prebivalcev									
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Umori in uboji	4	2	1	2	2	2	2	2	2	2
Hude in posebno hude telesne poškodbe	13	14	10	10	11	9	10	8	9	8
Spolni delikti ¹⁶	15	19	15	18	19	16	14	15	10	8
Ropi in roparske tatvine	31	26	24	29	27	23	23	22	18	14
Vlomi	901	883	734	738	639	650	672	725	659	497
Vsa kazniva dejanja	4.494	4.354	4.031	4.275	4.368	4.316	4.462	4.554	4.241	3.333

Literatura

- Aebi, M. F., de Cavarlay, B. A., Barclay, G., Gruszczynska, B., Harrendorf, S., Heiskanen, M., et al. (2010). *European sourcebook of crime and criminal justice statistics – 2010* (4th ed.). The Hague: WODC. Pridobljeno na <https://english.wodc.nl/onderzoeksdatabank/european-sourcebook-4e-editie.aspx>
- Brvar, B. (2013). *Merjenje kriminalitete*. Ljubljana: Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti. Pridobljeno na http://www.inst-krim.si/fileadmin/user_upload/Merjenje_kriminalitete-Bogomil_Brvar.pdf
- Clarke, S. (2013). *Trends in crime and criminal justice, 2010. Statistics in Focus*, (18). Pridobljeno na <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3433488/5585960/KS-SF-13-018-EN.PDF/b510d657-4749-47f5-81c4-adf66edfa6f3?version=1.0>
- European Commission. (2016). *Eurostat*. Pridobljeno na <http://ec.europa.eu/eurostat/web/main>
- Ferme, J. in Kebe, J. (2012). Kriminaliteta v letu 2011. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 63(2), 85–102.
- Kazenski zakonik [KZ-1C]. (2015). *Uradni list RS*, (54/15).
- Kolenc, T., Kebe, J. in Bukovnik, A. (2011). Kriminaliteta v letu 2010. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 62(2), 103–124.
- Kolenc, T., Kebe, J. in Bukovnik, A. (2013). Kriminaliteta v Sloveniji v letu 2012. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 64(2), 95–121.
- Kolenc, T., Kebe, J. in Bukovnik, A. (2014). Kriminaliteta v Sloveniji v letu 2013. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 65(3), 175–206.
- Lukan, A. (2007). Kriminaliteta v letu 2006. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 58(2), 115–132.
- Lukan, A. (2008). Kriminaliteta v letu 2007. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 59(2), 99–113.
- Lukan, A. (2009). Kriminaliteta v letu 2008. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 60(2), 77–90.
- Lukan, A. in Kolenc, T. (2010). Kriminaliteta v letu 2009. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 61(2), 117–140.
- Ministrstvo za notranje zadeve [MNZ], Policija. (2010). *Poročilo o delu policije za leto 2009*. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije. Pridobljeno na <http://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2009.pdf>
- Ministrstvo za notranje zadeve [MNZ], Policija. (2014). *Poročilo o delu policije za 2013*. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije. Pridobljeno na <http://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2013.pdf>
- Ministrstvo za notranje zadeve [MNZ], Policija. (2015). *Poročilo o delu policije za 2014*. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije. Pridobljeno na <http://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2014.pdf>
- Ministrstvo za notranje zadeve [MNZ], Policija. (2016). *Poročilo o delu policije za 2015*. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije. Pridobljeno na <http://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2015.pdf>
- Resolucija o preprečevanju in zatiranju kriminalitete (RePZK). (2006). *Uradni list RS*, (43/06).
- Svetek, S. (2006). Kriminaliteta v letu 2005. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 57(2), 95–109.
- University of Lausanne. (2015). *European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics*. Pridobljeno na <http://wp.unil.ch/europeansourcebook>
- Zakon o elektronskih komunikacijah [ZEKom-1]. (2012). *Uradni list RS*, (109/12, 110/13, 40/14, 81/15).
- Zakon o kazenskem postopku [ZKP]. (2012). *Uradni list RS*, (32/12, 47/13, 87/14, 8/16).
- Zakon o odgovornosti pravnih oseb za kazniva dejanja [ZOPOKD]. (2004). *Uradni list RS*, (98/04, 65/08, 57/12).
- Zakon o odvzemu premoženja nezakonitega izvora [ZOPNI]. (2011). *Uradni list RS*, (91/11, 25/14).

Crime in Slovenia in 2015

Branko Japelj, M.A. Director of Criminal Police, General Police Directorate, Ministry of Interior, Slovenia.
E-mail: branko.japelj@policija.si

In this paper, data on crime detected by the Slovenian police and changes and factors that influence the work of the police, are presented. Included are criminal offences that were detected by the police, and consequently, do not fully reflect the security situation in the country in the last year. Priorities of the police include detection and investigation of economic crimes that causes large financial damage, offences to the detriment of the Slovenian banking system, organised forms of corruption and also the fight against organised crime and serious international crime. In 2015, construction of the National forensic laboratory was completed, and is of utmost importance to the police, because without the support of forensic and forensic investigation, successfully dealing with criminal offences would not be possible. The Laboratory itself has the appropriate infrastructure and provides a safe work environment in accordance with accredited and internationally recognized methods and standards.

In 2015, the Slovenian police investigated 68,810 (87,474 in 2014) criminal offences, which represented 21.3% fewer than the previous year. Detection and investigation of criminal offences was slightly more successful than in 2014. The Police investigated less crime because of the massive engagement in solving the migration crisis from September 2015 onwards. The proportion of criminal offences, which were detected by police activities, increased from 15.0% in 2014, to 15.2% in 2015, and increase of 0.2%, while the proportion of investigated criminal offences increased from 51.8% to 52.0%, or 0.2%. The Police estimated that 454.8 (755.3 in 2014) million euros of damages was caused by conducted criminal offences in 2015, or 39.8% less than in 2014. Damage caused by economic crime decreased significantly from 506.6 in 2014, to 194.3 (in 2015 million euros). The Police investigated 25.2% fewer criminal offences against the economy in 2015 in comparison to the 2014. Its share in total crime has decreased from 19.2% in 2014, to 18.2% in 2015. Overall, crime has decreased 20.4%, while the number of investigated criminal offences in general has decreased from 45.6% in 2014 to 42.9% in 2015. The scope of juvenile crime 31.5%, while crime against sexual integrity decreased 12.8%, and the investigation of organised crime increased for 1.3%. Comparisons over the last 10 years showed that in the period from 2006 to 2015, the number of investigated crimes and the proportion of criminal offences that were detected by the police were the highest. Compared to 2006, the number of investigated crimes increased 11.1%, while the number of criminal offences detected by the police increased 6.2%.

Keywords: crime, crime statistics, criminal offences, police, policing, Slovenia

UDC: 343.3/.7(497.4)"2015"